

quendis donationibus inter vivos ad pias causas factis et quinta parte fabricae applicanda.

oppositiones, per praesentes declaramus nostrae intentionis fuisse et esse ut donationes inter vivos et ad pias causas tantum factae et quae pro tempore fieri contigerit, per vos et a vobis pro tempore substitutos exequerentur; et quinta pars honorum et rerum in eis donatarum, ad opus dictae fabricae converteretur; et quatenus opus sit, vobis et substitutis praefatis, tenore praesentium, de novo, ut omnes et quascumque donationes inter vivos, in quibus aliqua bona (quae ac donationum huiusmodi tenores hic pro expressis haberi volumus) ad pias causas a donatoribus donata et elargita fore reperietis, viis et remediis in vestris commissionibus a nobis et praedecessoribus praefatis concessis et confirmatis, exequi, et quintam partem honorum huiusmodi ad usum dictae fabricae applicare possitis et valeatis, de speciali gratia concedimus et indulgemus, ac donatorum huiusmodi voluntates, quoad quintam partem praefatam, commutamus.

Clausula sublata.

§ 2. Et sic in praemissis omnibus et singulis per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. cardinales et causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere. Et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane discernimus.

Clausulae derogatorie.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac omnibus illis, quae dicti praedecessores et nos in singulis eorum et nostris commissionibus huiusmodi ac illarum confirmationibus volumus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§ 4. Verum, quia difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca, ubi opus foret, deferri, volumus ut earum

transumptis, manu publici notarii subscriptis, et sigillo alicuius praelati ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, in iudicio et extra, quae adhibetur praesentibus, si essent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima iulii, millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 31 iulii 1551, pontif. anno II.

XVIII.

Lusitaniae reges perpetui militiae Avisiensis administratores et magistri constituuntur ¹.

Julius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

§ 1. Praeclara charissimi in Christo filii nostri Ioannis Portugalliae et Algarbiorum regis illustris et suorum in Portugalliae et Algarbiorum huiusmodi regnis praedecessorum erga hanc Sanctam Sedem merita, necnon sincera fides et singularis devotio, quibus idem Ioannes rex in nostro et dictae Sedis conspectu clarere dignoscitur, promerentur et nos quodammodo compellunt ut illa praedicto Ioanni et pro tempore existenti Portugalliae et Algarbiorum regi favorabiliter concedamus, per quae dissensionibus et odiis, quae inter personas regnorum huiusmodi exoriri possent, occurratur, ac eorumdem regnorum quieti et tranquillitati consulatur.

§ 2. Dudum siquidem S. Iacobi de Spatha, sub S. Augustini, et de Avis, sub S. Benedicti regulis, in dictis regnis militiarum magistratibus, per obitum quondam Georgii, olim ipsarum militiarum magistri seu administratoris, extra Romanam Curiam

¹ Ex Henriquez Regul. Ord. Cisterc. p. 816.

Ioannis Lusitanorum regis eiusque praedecessorum erga Sedem Apostolicam fides et singularis devotio.

Avisiensis Ordo multis oppidis, castris etc. a regibus et christianidel. donatus.

defuncti, seu alias certo modo vacantibus, nos, considerantes magistratus praedictos diversa castra, terras, villas, loca et arces, eis a clarae memoriae Portugalliae regibus et aliis saecularibus personis ut plurimum donata, in quibus magistratus ipsos pro tempore obtinentes iurisdictionem exercent, et plurium praeceptoriarum pinguis redditibus dotatarum collationem habere: et propterea, tam pro iustitia in castris, villis, terris et locis eisdem perfecte administranda; ac arcibus praedictis, ad regna praedicta ab infidelibus et perversorum conatibus defendendum, ac in pacis dulcedine conservandum, diligenter et fideliter custodiendis; necnon praeceptorii ipsis personis benemeritis, praesertim contra christiani nominis hostes dimicantibus, plurimum expedire ut magistratus praedicti personae regibus ipsis et illorum incolis gratae et acceptae, per quam, nedum in iuribus suis conservari, verum etiam adaugeri possent, committerentur; ac sperantes quod dictus Ioannes rex, qui iustitiae zelator et orthodoxae fidei acerrimus defensor eatenus fuerat et tunc existebat, ac christiani nominis hostes, tam in Africa quam in partibus Indiae Orientalis et Ethiopiae, continuis bellis, cum intolerabilibus expensis, lacescere non desinebat, et incolas inibi commorantes ad veri luminis cognitionem reducere magno opere studebat, magistratus ipsos, prout militiam Iesu Christi, Cisterciensis Ordinis, cuius idem Ioannes rex administrator perpetuus per Sedem praedictam deputatus existebat, eatenus laudabiliter et prudenter rexerat, feliciter et tranquille gubernarat, illis posset esse utilis plurimum et etiam fructuosus.

§ 3. Ac volentes eidem Ioanni regi, ut expensarum onera, quae in gerendis bellis praedictis subire tenebatur, facilius perferre valeret, de alicuius subventionis auxilio providere, motu proprio, eundem

Horum intuitu praedictus rex perpetuus Ordinis Avisiensis administrat. instituitur.

Ioannem regem, quoad viveret, administratorem perpetuum et irrevocabilem magistratum militiarum Sancti Iacobi et de Avis huiusmodi, iuriumque, rerum et pertinentiarum suarum omnium, etiam una cum magistratu militiae Iesu Christi, cum plena et libera facultate, auctoritate et potestate, omnia et singula, quae magistri militiarum S. Iacobi et de Avis huiusmodi, qui pro tempore fuerant, facere et exercere potuerant, etiamsi habitum, per fratres milites dictarum militiarum gestari solitum, nunquam susciperet, nec professionem, per eos emitti solitam, emitteret, faciendi et exercendi, auctoritate apostolica constituimus et deputavimus, curam, regimen et administrationem magistratum S. Iacobi et de Avis ac castrorum et aliorum praedictorum sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

§ 4. Cum autem postmodum intra mentis nostrae arcana saepius revolverimus singulas militiae praedictas ad hoc institutas fuisse ut contra hostes et inimicos fidei huiusmodi firma quaedam praesidia essent, eorumque fratres et milites pro tempore existentes infidelium eorumdem expugnationi, ac terrarum ab eis occupatarum recuperationi iugiter vacarent; et a plurimis annis citra, prout tam dilecti filii Alphonsi de Alencastro, praeceptoris maioris eiusdem militiae Iesu Christi, et ipsius Ioannis regis consobrini, et apud nos ac dictam Sedem oratoris, quam aliarum fide dignarum personarum relatione percipimus, praedictus Ioannes rex, clarae memoriae Emmanuelis Portugalliae et Algarbiorum regis genitoris sui et aliorum praedecessorum suorum praedictorum vestigiis inhaerendo, ad divini nominis exaltationem, christianaeque fidei propagationem, in eripiendis e manibus ipsorum infidelium diversis provinciis, terris et locis,

Variae provinciae et amplissimae regionis Christi Evangelium Lusitanorum oppra ampliatuntur.

et aliis iam ereptis conservandis, necnon bello contra eosdem infideles, tam terra quam mari, gerendo, gravissimos labores et expensas sustinuerit; et tam in Indiarum quam in Africae et Ethiopiae ac Brasiliae partibus nonnullas civitates, insulas, oppida et loca e manibus infidelium huiusmodi eripuerit, eaque, inibi christifideles introduci et nomen Domini praedicari faciendo, ad regimen sanctae Matris Ecclesiae adduci procuraverit; et ad hoc non solum vi et armis, sed nonnullarum ad hoc ab eo deputatarum excellentis doctrinae et approbatae vitae personarum opera continue utatur, et propterea Septensem et Tingensem civitates, et oppidum de Mazagam in Africae, necnon Goam ac alias terras et loca in Indiarum partibus, per eum et eius praedecessores praedictos e manibus ipsorum infidelium, non sine magna sanguinis effusione, erepta, ad reipublicae christianae commodum et universalis Ecclesiae exaltationem, possideat; et ut mortalium animas Deo efficacius lucrificiat, in civitatibus, insulis, terris et locis huiusmodi quamplura monasteria, ecclesias, hospitalia et collegia, ad devotionis inibi habitantium excitationem, erigi, ac in illis ministros ecclesiasticos introduci fecerit; necnon incolis et habitatoribus civitatum, terrarum et locorum huiusmodi, mediantibus diversis egregiis et fidelibus verbi Dei concionatoribus, ut sacrum Christi Evangelium amplecterentur, et sub nostra et eiusdem Sedis obedientia et protectione degerent adeo efficaciter persuaserit, ut eorum infinitus fere numerus sacro Baptismatis fonte renasci voluerit; spereturque verisimiliter quod idem Ioannes rex, ad quem spectat bella ipsa contra infideles praedictos, tam terra quam mari, et tam offendendo quam defendendo, movere, ac successores sui, Portugalliae et Algarbiorum reges pro tempore existentes, divina eis assistente gratia, similia

et alia longe maiora in dies, pro tuitione et augmento christianae religionis, facturi sint.

§ 5. Nos, attendentes quod, si magistratus militiarum huiusmodi, qui aliquando per Romanos Pontifices praedecessores nostros regibus Portugalliae et Algarbiorum huiusmodi seu eorum primogenitis aut aliis natis, Infantibus nuncupatis, sive propinquis in administrationem, dum expediens visum fuerit, concessi fuerunt, et super quorum, dum pro tempore vacent, seu magistrorum ad eos electione, quae ad praeceptores domorum et etiam forsitan fratres et milites singularum militiarum huiusmodi spectare dignoscitur, possunt facile inter praeceptores seu fratres et milites huiusmodi graves dissensiones et intestina odia exoriri; et hos pro tempore obtinentes, si se pro tempore existenti Portugalliae et Algarbiorum regi opponerent, regna praedicta perturbare, et diversos tumultus bellicos excitare, ac bella, quae per eos contra infideles, ut praefertur, movenda sunt, in perturbationem quietis et pacis regnorum huiusmodi convertere possent, praedicto Ioanni et pro tempore existenti Portugalliae et Algarbiorum regi in administrationem perpetuo concedantur, committantur et assignentur, ex hoc profecto dissensionibus et odiis et perturbationi pacis et quietis regnorum et excitationi tumultuum bellicorum huiusmodi opportune occurreretur; et praedictus Ioannes et pro tempore existens Portugalliae et Algarbiorum rex praeceptorias domorum militiarum huiusmodi fratribus militibus idoneis et ad praeliandum habilibus, qui non solum cum vocati fuerint ad bella se accingent, verum etiam regem ipsum ad expeditiones contra infideles praedictos ultro sollicitabunt, ac se suaque omnia, tam in classe maritima quam exercitu terrestri laboribus et periculis exponere non dubitabunt, earum occurrente

Et Lusitaniae reges bella contra infideles commodius movere et continuare possint eis in perpetuum huiusmodi militiae magistratus conceditur.

Bazaim et Dio civitates Indiarum e manibus infidelium eripiuntur.

vacatione, conferre seu conferri procurabit; et bella ipsa commodius gerere, ac alia pro fidei catholicae exaltatione et infidelium depressione necessaria et opportuna efficacius exequi poterit; ipsique praeceptores et fratres milites et vassalli et subditi magistratum huiusmodi libentius, sub eorum naturali principe, rege et militiarum huiusmodi administratore existente et eius disciplina, quam diversis ipsarum militiarum magistris (cum maiores coniunctae vires, maiora et praeclariora in bello facinora edere possint) militabunt, seque omnibus periculis exponant; et propterea volentes in praemissis opportune providere, ac ipsius Ioannis regis, qui superioribus annis Bazaim et Dio civitates seu oppida in partibus Indiarum e manibus infidelium, vi et bello eripuit, et bis invicto animo, Dio videlicet a Turcis et rege Cambayae, qui illam seu illud cum ingenti exercitu, ducibus Soliman, Bassa et Coia Suphar, acriter et durissime obsidebant; Bazaim vero, civitates seu oppida huiusmodi, ab oppidanis, qui illam seu illud bello repetebant, praestante Domino, liberavit; et Turcas ac oppidanos ipsos, non sine magna eorum clade et iactura, obsidionem huiusmodi solvere coegit, ac demum fugavit, et nomen Domini nostri Iesu Christi longe lateque propagare non cessat, pro desiderio, praemissorum intuitu, morem gerere, motu simili, non ad eiusdem Ioannis regis, aut alterius pro eo nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera liberalitate ac ex certa scientia nostris, singulos Iesu Christi et S. Iacobi ac de Avis magistratus huiusmodi, qui in eisdem militiis supremas dignitates, ac ipsarum militiarum in dictis regnis et aliis dominiis, eisdem regnis seu eorum regi subiectis, capita esse noscuntur, et quorum singulorum universas alias qualitates et illorum erectionum et institutionum tenores, fructuum, reddituum

et proventuum veros annuos valores praesentibus pro expressis haberi volumus, etiam si quovis modo, quem, etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio, etiam in corpore iuris clausa, resultet, praesentibus haberi volumus pro expresso, et ex cuiuscumque persona vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio, iuxta Lateranensis statuta concilii, ad Sedem praedictam legitime devoluta, ipsique magistratus specialiter vel generaliter reservati existant, et ad illos consueverint per electionem assumi, eisque cura etiam iurisdictionalis imminet animarum, super iis quoque inter aliquos lis, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore datae praesentium non sit in eis alicui specialiter ius quaesitum, cum omnibus et singulis eorum, eorumque mensarum iuribus, pertinentiis, iurisdictionibus, castris, villis, oppidis, fortalitiis, terris et locis, necnon fructibus, redditibus, proventibus, obventionibus et emolumentis, quocumque nomine nuncupentur, et in quibusvis rebus consistant et undecumque proveniant, et per nos aut praedecessores nostros Romanos Pontifices, pro applicatione fructuum, reddituum, proventuum, iurium, obventionum et emolumentorum praeceptoriarum et forsitan aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, seu illorum decimae, aut alterius partis, bellis pro tempore gerendis, eisdem Emmanueli et Ioanni regibus, eorumque praedecessoribus ac militiarum huiusmodi magistris in genere et in specie ac alias quomolibet concessis; necnon facultatibus, licentiis, privilegiis et indultis praedicto Ioanni et pro tempore existenti Portugalliae et Algarbiorum regi, etiamsi regna ipsa in foeminam aut minorem septem annis pervenerint, et minor huiusmodi etiam foemina existat, in administrationem perpetuam: ita quod qui rex aut, in defectum

regis, regina regnorum huiusmodi pro tempore fuerit, et singularum militiarum praedictarum et illarum magistratum, absque alio iuris aut pacti ministerio, perpetuus administrator aut administratrix sit et esse censeatur, ac magistratum eorundem possessionem propria auctoritate libere apprehendere et perpetuo retinere, seu etiam, absque alia possessionis apprehensione, militias ipsas et earum magistratus regere et administrare, necnon illorum fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta ac alia praemissa in suos et magistratum praedictorum usus et utilitatem convertere, dioecesanorum locorum vel quorumvis aliorum licentia vel consensu desuper minime requisita vel requisito; necnon praeceptorias, dignitates, aliaque beneficia et officia militiarum huiusmodi, ac alia ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem pro tempore existentium earundem militiarum huiusmodi, ac alia ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pro tempore existentium earundem militiarum magistrorum spectantia, tam saecularia quam regularia beneficia personis idoneis conferre et assignare; necnon praemissa omnia et singula, et cetera quae magistri militiarum huiusmodi, qui pro tempore fuerunt, in spiritualibus et temporalibus facere, gerere, exercere et administrare consueverunt seu potuerunt aut debuerunt, facere, gerere et exercere et administrare, necnon iurisdictionem et superioritatem ac quodcumque aliud dominium in praeceptores et milites et alios fratres et personas, necnon oppida, terras et loca ac bona et res militiarum huiusmodi per earum magistratos exerceri solita, exercere libere et licite possit in omnibus et per omnia, perinde ac si singularum militiarum praedictarum verus magister existe-

ret; ac omne ius et omnis auctoritas et potestas militias et magistratus huiusmodi, tam in spiritualibus quam in temporalibus, regendi et administrandi; ac omnis alia iurisdicatio et administratio, ad singulos magistratos militiarum huiusmodi de iure vel consuetudine aut alias quomodolibet pertinens, et quae in futurum pertinere poterit, cum regnis huiusmodi incorporaretur et consolidetur.

§ 6. Sic tamen, quod pro tempore existens Portugalliae et Algarbiorum rex seu regina, ea quae spiritualia pro tempore concernent, per idoneas personas ipsarum militiarum, personas religiosas, ad id per eum deputandas, et ad eius liberum nutum et arbitrium amovibiles, probe et laudabiliter exerceri facere debeat et teneatur, apostolica auctoritate praedicta, tenore praesentium, perpetuo concedimus et committimus et assignamus; ipsumque Ioannem et pro tempore existentem Portugalliae et Algarbiorum regem seu reginam, etiamsi, ut praefertur, minor existat, perpetuum et irrevocabilem singularum militiarum et earum magistratum, iuriumque et pertinentiarum praedictorum in spiritualibus et temporalibus administratricem constituimus et deputamus; et personis per et pro tempore existentem regem seu reginam circa spiritualia deputandis omnia et singula quaecumque singularum militiarum huiusmodi, qui pro tempore fuerunt, in concernentibus spiritualia, per se vel alios, ordinare, disponere, mandare et facere de iure et consuetudine aut alias quomodolibet potuerunt seu debuerunt, ordinandi, disponendi, mandandi et faciendi plenam, liberam et omnimodam facultatem et potestatem concedimus.

§ 7. Et ne in iudicium¹ concessionis, commissionis, assignationis, constitutionis et deputationis nostrarum praedictarum, praeceptores seu milites vel fratres mili-

Concessio cum facultate substituendi pro regendis rebus spiritualibus.

Praeceptor. militibusque ius magistrati eligendi adhibetur.

¹ Legimus praedictum (R. T.).

tiarum huiusmodi aliquid de facto per viam electionis vel postulationis seu alias, decedente pro tempore rege aut regina regnorum huiusmodi, attentare praesumant, nos ab eisdem praeceptoribus, militibus et fratribus omne ius et omnem actionem et potestatem eligendi vel postulandi aliquem in magistrum alicuius ex militibus huiusmodi, vel eisdem magistratibus de magistris aut administratoribus perpetuis quomodolibet providendi penitus et omnino tollimus, auferimus et abdicamus; ipsisque praeceptoribus, militibus et fratribus, sub excommunicationis latae sententiae et privationis praepetuarum ac aliorum beneficiorum et officiorum ecclesiasticorum, quae pro tempore obtinebunt, necnon pensionum annuarum, quas pro tempore percipient, ac inhabilitatis ad illa et illas, ac alia et alias in posterum obtinendas et percipiendas, ac aliis ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, per contravenientes eo ipso incurrendis, ne de cetero aliquem in magistrum alicuius ex militibus huiusmodi eligere vel postulare, aut de eligendo vel postulando quovis modo tractare audeant vel praesumant districtius inhibemus, absolutionem eorum, qui sententias, censuras et poenas praedictas incurrerint, ac earum relaxationem nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus specialiter et expresse reservantes.

§ 8. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Ulisbonensi et Eborensi et Bracharenensi archiepiscopis per apostolica scripta, motu simili, mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes literas et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ioannis et pro tempore existentis regis et reginae huiusmodi desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, in iisque praemi-

efficacis defensionis praesidio assistentes, auctoritate nostra faciant eidem Ioanni, et pro tempore existenti Portugalliae et Algarbiorum regi et reginae, ac dilectis filiis conventibus, prioribus, praeceptoribus, fratribus et militibus obedientiam et reverentiam debitas et devotas, necnon a vassallis et aliis subditis militiarum huiusmodi consueta servitia et iura sibi ab eis debita integre exhiberi, ipsosque Ioannem et pro tempore existentem regem et reginam ad magistratus praedictos, ut est moris, admitti, sibi que de illorum iurium et pertinentiarum, ac membrorum suorum omnium fructibus et redditibus, proventus, iuribus et obventionibus universis integre responderi; contradictores quoslibet et rebelles, etiam per quasvis, de quibus eis placuerit, sententias, censuras et poenas ecclesiasticas ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimis super iis habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 9. Non obstantibus nostra, per quam dudum, inter alia, voluimus quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur verum annum valorem¹ etiam beneficii cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, et semper unionibus commissis fieret² ad partes, vocatis quorum interesset; et Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis; necnon felicitis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, etiam qua praecavetur ne quis extra suam civitatem et dioecesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam diocetam a fine suae dioecesis ad iudicium evocetur; seu ne iudices a Sede praedicta deputati, extra civitatem vel dioecesim, in qua de-

¹ Deest forsan exprimere (R. T.). ² Legimus et super unionibus commissis fieret etc. (R. T.).

Omnimoda in praepet., militibus, fratribus, personis, oppida, castra ac bona militias huiusmodi regibus iurisdictione tribuitur.

Derogatio con- trariorum.

Dati exequuto- res harum lite- rarum.

putati fuerint, alii vel aliis vices suas committere praesumant; ac de duabus diaetis in concilio generali edita, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur; ac aliis apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis; necnon militiarum et Ordinum praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis eisdem militibus, earumque magistris, praeceptoribus, militibus, fratribus et conventibus, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros et nos ac dictam Sedem, etiam motu simili, aut consistorialiter, etiam per viam generalis legis et statuti perpetui, ac initi et stipulati contractus, in genere vel in specie aut alias quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, illis praesertim, quibus, inter alia, caveri dicitur expresse quod, occurrente vacatione alicuius ex magistratibus praefatis, praefati conventus, praeceptores, fratres et milites unum forsitan de eorum gremio dictarum militiarum militem expresse professum eligere, ipseque sic electus verus earumdem militiarum magnus magister habeatur, illique non alteri, conventus, praeceptores, fratres, milites praedicti parere teneantur; quodque nullus, nisi ut praefertur electus, magistratus ipsos obtinere possit, et quaecumque collationes, electiones et aliae dispositiones de magistratibus ipsis aliter factae, etiam per Romanum Pontificem et Sedem praedictam, nullae et invalidae, nulliusque sint roboris vel momenti, et penitus pro in-

fectis habeantur, praefatique milites, aliis quam ut praefertur electis, vel literis apostolicis per eos impetratis, parere minime teneantur, et ob illorum non paritionem, aliquas censuras sive poenas nullatenus incurrant; quodque privilegiis, indultis et literis nullatenus, aut nonnisi certis inibi expressis modo et forma derogari possit; et si aliter derogetur, derogatio huiusmodi nemini suffragetur, quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores, praesentibus pro sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos et formas ad id servandas pro individuo servatis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse pari modo derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliqui super provisionibus seu concessionibus administrationum sibi faciendis de magistratibus huiusmodi speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis vel legatorum eius literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, vel alias quomodolibet sit processum; quibus omnibus Ioannem et pro tempore existentem regem ac reginam praefatos, in assecutione dictorum magistratum volumus auteferri, sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem magistratum aut beneficiorum aliorum, praedictum generari; seu si praeceptoribus maioribus dictorum conventuum, necnon prioribus, praeceptoribus, militibus et fratribus ac conventibus, vassallis et subditis praedictis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quoad recep-

tionem vel provisionem alicuius minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint. Quodque de magistratibus huiusmodi, vel aliis beneficiis ecclesiasticis, ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem, coniunctim vel separatim, spectantibus, nulli valeat provideri, seu concessio in administrationem fieri per literas apostolicas, non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; et quaelibet alia dictae Sedis indulgentia generalis vel specialis, cuiuscumque tenoris existat, per quam, praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus huiusmodi gratiae impediri valeat quomodolibet vel differri, et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Dicitur regibus nonnullae leges pro rectorum militiarum huiusmodi administratione.

§ 10. Volumus autem quod magistratus ipsi debitis propterea non fraudentur obsequiis, et animarum cura in eis nullatenus negligatur, sed rex seu regina pro tempore existens omnia et singula eisdem militibus pro tempore incumbencia onera perferre omnino teneatur; quodque ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium et pretiosorum mobilium dictorum magistratum penitus absteat; et quod succedens in regnis huiusmodi, sive vir sive foemina existat, antequam dictos magistratus vel eorum aliquem administrare possit, iuramentum seu iuramenta, si quae de observando statutis et consuetudinibus ac stabilimentis, usibus et naturis dictarum militiarum, vel alias per dictos magistratos praestari consueverunt, praestare teneatur, deinde administrationi magistratum huiusmodi libere se immiscere possit; et ille ex eis, qui ullo unquam tempore (quod absit) a nostra et successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium et eiusdem Romanae

Ecclesiae obedientia et devotione se retraxerit, vel contra eam bellum susceperit, aut in eius dominium per se vel alium quomodolibet machinatus fuerit, praesenti gratia eo ipso privatus existat, ac praesentes literae nullius sint roboris vel momenti; ipsaeque concessio, commissio, assignatio, constitutio et deputatio expirent et resolvantur, expirataeque et resolutae censeantur, et exinde ipsi magistratus vacent eo ipso, et de illis per Sedem eandem libere disponi possit; et insuper ex nunc irritum decernimus et inane, si secus super iis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, tertio kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 30 decem. 1551, pontif. ann. II.

XIX.

Doctores in alma Urbe a collegio advocatorum consistorialium dumtaxat in iure civili et canonico creari possunt¹.

Iulius Papa II.

Dilecti filii, salutem et apost. benedictionem.

Cum, sicut fide dignorum relatione nuper accepimus, multi, iuris civilis et canonici ignari, ad doctoratus gradum aspirantes indebite, sub praetextu quod in aliqua Universitate Studii generalis operam dando in tantum profecerint quod idonei existant, et licentiam a nobis et Sede Apostolica extorquent, ut ab aliquo praefato seu persona in dignitate ecclesiastica con-

Multi iuris ignari licentiae se doctorandi a Sed. Apost. obtinebant, unde mala hic descripta oriebantur.

¹ De erectione autem huius Studii videre est tom. IV, Bonifacii VIII constit. XX, *In supremae*, pag. 166; et Leonis X constit. IV, *Dum suavis*, tom. V, pag. 368.

stituta, etiam de propitiis extorquendo insignia doctoratus in Romana Curia suscipere valeant; ac eiusdem licentiae praetextu, examine ad id requisito et aliis necessariis desuper minime adhibitis, contra sacrorum canonum statuta et iuris dispositionem, in ipsius doctoralis dignitatis opprobrium, se ad illius gradum faciant promoveri, unde plura absurda sequuntur, et clerus repletur indoctis, multis aspirantibus ob privilegia graduatorum beneficia assequi; et cum plures magistratus, ex consuetudinibus et statutis locorum, per iuris doctores debeant exerceri, a pluribus indoctis sic doctoratis saepe illi adipiscuntur, cum iustitiae supremo detrimento: sicque bonis etiam et industriis literatisque doctoribus animus concidit, cum pariter doctis et indoctis gradus pateat dignitatis, iamque ex praemissis vilescat in populo doctoralis dignitas.

Pontifex Ideo decernit neminem de cetero doctorem in Urbe creari posse, nisi a collegio DD. advocatorum consistorialium.

§ 1. Nos igitur praemissis, prout ex debito pastoralis officii tenemur, obviare volentes, praesertim in Urbe, ex qua utrumque ius profluit ac descendit, et a cuius exemplo orbis partes solent regulari, ac de literarum scientia, virtutibus et meritis vestris, quibus vestro collegio doctores in utroque iure civili et canonico creandi et illis insignia conferendi, ex diversis privilegiis et antiqua consuetudine, ius, facultas et potestas competunt, et in quibus etiam potestas sanctae Romanae Ecclesiae camerarii gymnasiique almae Urbis nostrae cancellarii pro tempore existentium repraesentatur, motu proprio et ex certa nostra scientia, non ad vestram seu alicuius instantiam, sed de nostra mera deliberatione, tenore praesentium statuimus et ordinamus quod ex nunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, nullus, etiam praetextu cuiusvis licentiae seu facultatis sibi concessae, seu privilegiorum, indultorum et literarum apostolicarum quibusvis personis, cuius-

cumque dignitatis, status, gradus, conditionis, praeminentiae, nobilitatis et excellentiae existentibus, etiam Romanae Curiae officialibus, eorumque collegiis, ac quocumque dignitate et honore fulgentibus, aut illorum contemplatione seu intuitu, etiam motu, scientia et potestate similibus, et ex titulo oneroso, ac ex quibusvis aliis, etiam quantumcumque maximis et urgentissimis causis, sub quibusvis verborum formis et expressionibus, ac cum quibusvis efficacissimis et insolitis, etiam derogatoriis derogatoriis, clausulis, etiam talibus, quod illis nullatenus aut non nisi sub certis modo et forma in eis contentis derogari possit, irritantibusque et aliis decretis, per nos et praedecessores nostros ac Sedem eandem, seu alias pro tempore concessorum, ad gradum doctoratus in utroque seu altero iurium huiusmodi ab alio quam a vobis et collegio vestro in dicta Curia assumi, seu in utroque vel altero iurium doctor creari possit.

§ 2. Ac assumptiones et creationes doctorum, ac insignium doctoralium traditiones per vos faciendas huiusmodi, validas et efficaces existere, suosque effectus sortiri; ac quascumque alias in utroque seu altero iurium huiusmodi doctorum creationes, ac insignium praedictorum traditiones, per alios quam per vos decreto 1 in ipsa Curia in futurum faciendas, cum inde secutis, irritas et inanes, nulliusque roboris vel momenti esse et censi, ac nemini suffragari; ipsique 2 ab aliis quam a vobis ad gradum doctoratus huiusmodi assumpti, pro non doctoribus haberi.

§ 3. Vosque, quoscumque pauperes vel egenos, quos ad susceptionem graduum huiusmodi habiles et idoneos repereritis, ad doctoratus in utroque seu altero iurium gradus huiusmodi gratis pro Deo et absque aliqua pecuniarum solutione ab eis facienda, assumere, seu doctores creare debere.

1 Cherub., de cetero (n. r.). Cherub., Ipsosque... assumptos (n. r.).

Doctorumque creationes ab aliis faciendas irritas et inanes declarat.

Pauperes quoque gratis doctorari debere iubet.

Clausulae praeservativae.

§ 4. Ac praesentibus ex quavis causa vel occasione, etiam per nos et Sedem praedictam, in genere vel in specie, etiam per constitutiones apostolicas seu Cancellariae Apostolicae regulas editas, ac quascumque alias literas apostolicas, etiam in forma brevis, et quod tenores et formae illarum habeantur pro expressis, seu alias clausulas et decreta quaecumque in se continent, etiam officialibus, collegiis et personis praefatis pro tempore concessas, etiam vigore implicitae derogationis latissime extendendae, in supplicationibus desuper pro tempore signatis appositae, derogari, seu illas revocari, cassari, suspendi aut in aliquo alterari minime posse, neque revocatas, suspensas vel alteratas, et quoties illa emanabunt, toties easdem praesentes ab illis exceptas et vobis concessas, ac in pristinum et eum, in quo nunc et ante revocationes et suspensionem huiusmodi erant, statum restitutas et repositas esse et censi.

Decretum irritans.

§ 5. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et eiusdem Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et interpretari debere; ac ex nunc, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Executores istius constitutionis.

§ 6. Et nihilominus camerario nostro et Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori pro tempore existentibus per praesentes mandamus quatenus ipsi vel alter eorum praesentes literas et in eis contenta quaecumque, ubi, quando et quoties opus fuerit, ac pro parte vestra desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, faciant illas et in eis contenta quaecumque integre et inviolabiliter ab omnibus observari; non permittentes quicquam per quoscumque in contrarium attentari. Contradictores quoslibet et rebelles, per sententias, censuras ac etiam pecuniarias, et de quibus eis videbitur.

poenas, appellatione postposita, compe-scendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias et poenas praefatas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 7. Non obstantibus praemissis ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon statutis et consuetudinibus, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis praedictis et quibusvis aliis, cuiuscumque dignitatis et praeminentiae existentibus, et quacumque, etiam episcopali, archiepiscopali aut alia maiori dignitate fulgentibus, in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vi februarii, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, pontificatus nostri anno II.

Dat. die 6 febr. 1552, pontif. anno II.

XX.

Erectio Studii generalis in oppido Dilingae, Augustanae dioecesis in Alania, cum privilegiis et facultatibus ad instar Universitatis Parisiensis et aliarum 1.

Paulus episcopus servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Copiosus in misericordia Dominus, et in cunctis gloriosus operibus, a quo om-
1 Ex Regest. in Archiv. Vatic. — Dilinga, Germanis Dillingen, urbs, in qua Otho eius episcopus Studium iam anno MDXLIX fundaverat (n. r.).

Clausulae derogatoriae.

Promissum.

nia dona defluunt, ad hoc nobis, licet immeritis, suae sponsae universalis Ecclesiae regimen committere, et nostrae debilitati iugum apostolicae servitutis imponere voluit, ut tamquam de summo vertice ad infima reflectens intuitum, quid, pro huiusmodi illustranda Ecclesia, ad fidei orthodoxae propagationem conferat, quidve statui fidelium quorumlibet conveniat, attentius prospiciamus, et ut cuiuslibet a fidelibus ipsis profligatis ignorantiae tenebris, illi per donum sapientiae in via mandatorum Domini conservari debeant, attendentes, eos ad quaerendum literarum studia, per quae militantis ecclesiae respublica regitur, divini nominis ac eiusdem fidei cultus protenditur, omnisque humanae prosperitatis conditio augeatur, nostrae sollicitudinis ope apostolicisque favoribus propensius excitemus, prout pia praelatorum, praesertim fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, quos in partem laborum evocavit Altissimus, vota exposcunt, et nos, locorum et temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Utilitas novae huiusmodi Universitatis.

§ 1. Sane, sicut dilectus filius noster Otho, tituli Sanctae Sabinae presbyter cardinalis, Augustanus nuncupatus, qui ecclesiae Augustanae provinciae Moguntinorum ex dispensatione apostolica praesesse dignoscitur, nobis nuper exposuit, cum fere tota Germania iam per triginta annos continuos et ad haec usque tempora calamitatibus et pestiferis haereticis oppressa et involuta extiterit; et propterea si unum generale Studium diversarum artium et scientiarum catholicarum, ad pueros et alias personas inibi bonis moribus, virtutibus et huiusmodi scientiis ornandas et imbuendas, in oppido Dilingae, Augustanae dioecesis, sub invocatione Sancti Hieronymi, erigeretur et institueretur, profecto huic morbo, in tota fere Germania huiusmodi, ut praefertur,

vigenti, ulterius ne serperet nec parum occurreretur, et fides orthodoxa inibi cresceret et augetur ac manuteneretur.

§ 2. Quare praefatus Otho cardinalis nobis humiliter supplicavit ut in dicto oppido Universitatem Studii generalis in quibusvis liberalibus disciplinis et licitis facultatibus, ad instar Bononiensis et Parisiensis, ac aliarum, tam Italiae et Galliae quam Germaniae Universitatum Studiorum generalium, erigere et instituere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, pium et laudabile praefati Othonis cardinalis desiderium sumopere commendantes, ac attendentes quod ex literarum studio, tam publica quam privata, et tam spiritualia quam temporalia commoda proveniunt, huiusmodi supplicationibus inclinati, ad Dei omnipotentis laudem, in eodem oppido Dilingae Universitatem Studii generalis, sub dicta invocatione Sancti Hieronymi, in quibusvis liberalibus disciplinis et licitis facultatibus, ad instar Bononiensis et Parisiensis, ac aliarum, tam Italiae et Galliae quam Germaniae Universitatum Studiorum huiusmodi, auctoritate apostolica, tenore praesentium, erigimus et institimus.

§ 4. Ac illi sic erectae et institutae, illiusque pro tempore existentibus rectori, magistris, doctoribus, lectoribus, praecceptoribus, scholaribus, bidellis, nunciis et aliis officialibus ac personis, necnon membris et subditis, quod omnibus et singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, honoribus et praeminentiis, Bononiensi et Parisiensi ac aliis Universitatibus praedictis, illarumque pro tempore existentibus rectoribus, magistris, doctoribus, lectoribus, praecceptoribus, scholaribus, procuratoribus,

Cardinalis Augustani hac super re precos.

Originis Universitatis Dilingae.

Rectori, lectoribus, veteris academ. membris concessa privilegia ad instar aliarum Universitatum.

bidellis, nunciis et aliis officialibus ac personis, necnon membris et subditis, in genere, tam apostolica quam alias rite imperiali et regia auctoritatibus, aut alias quomodolibet concessis seu legitime praescriptis, ac imposterum concedendis et praescribendis; ac quibus illae et illi utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri et gaudere. Necnon qui in quavis alia Universitate disciplinis et facultatibus praedictis studere inceperint, studium suum in ea continuare; et qui in dicta sic erecta aut quavis alia Universitate per tempus debitum studuisse, ac scientia et moribus idonei esse comperti fuerint, in artibus et philosophia ac theologia et iuribus, necnon physica et medicina ac aliis disciplinis et facultatibus praedictis, baccalaureatus, etiam formati, et licentiatursae ac laurea necnon doctoratus ac magisterii et quosvis alios solitos gradus, a praefato Othone cardinali et pro tempore existenti ecclesiae Augustanae praesule seu administratore, seu scientiarum, in quibus promovendi pro tempore studuerint, lectoribus aut aliis personis, per eundem Othonem cardinalem ad tempus vel in perpetuum deputandis et constituendis, aliisque modo et forma per ipsum statuendis, recipere, et ipsorum graduum solita insignia sibi exhiberi facere. Et postquam gradus huiusmodi receperint et illorum insignia eis, ut praefertur, exhibita fuerint, facultates, in quibus promoti fuerint, legere et interpretari, ac in eis disputare; necnon quoscumque actus, gradui seu gradibus per eos receptis convenientes, exercere, aliisque omnibus et singulis privilegiis, gratiis, favoribus, praerogativis et indultis quibus alii in Bononiensi et Parisiensi ac aliis Universitatibus praedictis, iuxta illarum constitutiones et mores, ad gradus ipsos promoti, de iure vel consue-

Bull. Rom. Vol. VI.

58

tudine aut alias utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt, ut praefertur, quomodolibet in futurum, uti, potiri et gaudere libere et licite valeant in omnibus et per omnia, perinde ac si gradus huiusmodi in Bononiensi et Parisiensi vel aliis Universitatibus praedictis, iuxta illarum constitutiones et mores huiusmodi, suscepissent.

§ 5. Necnon eidem Othoni cardinali et pro tempore existenti praesuli seu administratori dictae ecclesiae Augustanae huiusmodi, quod, pro salubri dictae erectae Universitatis directione et conservatione, aut rectorum, magistrorum, doctorum, lectorum, praecceptorum, procuratorum, bidellorum, nunciorum et aliorum officialium Universitatis huiusmodi electione, nominatione, institutione et quavis alia provisione et scholarium manutentione, quaecumque statuta et ordinationes licita et honesta ac sacris canonibus non contraria facere et edere ac, pro rerum, temporum et personarum qualitate, mutare, corrigere et reformare seu illa cassare, et alia de novo providere, ac super illorum observatione quascumque poenas imponere, quae, postquam facta, edita, mutata, correctae et reformata seu de novo condita fuerint, eo ipso apostolica auctoritate praedicta confirmata et approbata esse censi. Et iuxta eorum dispositionem, sublata quavis aliter iudicandi facultate, iudicari debere; ac quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 6. Necnon Othoni cardinali quod, per se vel suum in spiritualibus in dicta ecclesia Augustana vicarium generalem, in ipsius Universitatis rectorem, ac omnes et singulos magistros, doctores, lectores, praecceptores, scholares, procuratores, bidellos, nuncios et alios officiales ac

Archiep. Augustano data facultas concedendi statuta, et super eorum observantia iurisdictionis.

Data quoque potestas super omnia Universitatis membra.

personas et suppositos, tam saeculares quam quorumvis Ordinum regulares, cuiuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis et praeminentiae extiterint, etiam si exempti et Sedi Apostolicae immediate aut alteri praelato subiecti, seu alienae dioecesis fuerint, omnimodam, tam civilem quam criminalem et mixtam potestatem (in sibi subditos videlicet, sua ordinaria; in exemptos vero seu alienae dioecesis, apostolica auctoritate praedicta) exercere, visitare, reformare et corrigere, ac errantes punire et castigare.

Ita ut rectorum aliosque eligere et removere queat;

§ 7. Necnon ipsius Universitatis rectores, magistros, lectores, praeceptores, procuratores et alios officiales huiusmodi eligere, seu eorum electiones alii committere, easque, postquam factae fuerint, confirmare et approbare, seu etiam aliis confirmandas et approbandas committere.

Scholares, baccalarios etc. ad lauream promovere; et equites militesque creare.

§ 8. Necnon quod tam ipse Otho cardinalis quam lectores publici Universitatis huiusmodi, quos eis, ut praefertur, studuisse, ac vita et moribus idoneos esse constiterit, ad gradus huiusmodi, cum rigoroso examine ac modo et forma et sub conditionibus per ipsum Othonem cardinalem statuendis, promovere; ac quos ad doctoratus gradum promoverint, necnon dignitate et insigniis equestribus dignos esse iudicaverint, ipse Otho cardinalis et successores sui praefati tantum, milites seu equites auratos, auctoritate et nomine nostris, creare et constituere, ac equestribus insigniis decorare, omniaque militum ornamenta eis, ita quod omnibus privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, honoribus, dignitatibus et praerogativis, quibus alii milites seu equites aurati a nobis creati utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, perinde ac si per nos creati fuissent, utantur, potiantur et gaudeant, concedere.

§ 9. Omniaque et singula alia in praemissis et circa ea necessaria facere et exequi, ac ad ea omnia vices suas eidem moderno et pro tempore existenti suo in spiritualibus in dicta ecclesia Augustana vicario generali committere.

Potest etiam alium seu alios ad praedicta omnia substituere.

§ 10. Necnon quod pro tempore existentes ipsius Universitatis rector, magistri, doctores, lectores, praeceptores et scholares praefati, ad quinquennium in dicta Universitate residendo, et literarum studio insistendo, omnia et singula fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, saecularium et quorumvis Ordinum regularium, quomodolibet qualificatorum, ac de iure, statuto, consuetudine, fundatione, privilegio aut alias personalem residentiam et synodis comparitionem requirentium, quae in quibusvis ecclesiis sive locis nunc forsitan respective obtinent et in futurum obtinebunt, cum ea integritate, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, cum qua illos perciperent, si in eisdem ecclesiis et locis personaliter residerent ac in synodis comparerent, percipere; ac interim eisdem beneficiis per cappellanos, ad eorum nutum amovibiles, per eos respective pro tempore deputandos, in divinis deserviri, ac curam animarum illis imminentem exerceri, et ecclesiastica sacramenta illorum parochianis ministrari facere, dioecesanorum locorum vel quorumvis aliorum licentia desuper minime requisita, libere et licite possint et valeant, plenam et liberam, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus facultatem. Quodque ad residendum interim in eisdem beneficiis, aut illis personaliter deservendum, ac in synodis comparendum minime teneantur, nec ad id ab eisdem locorum ordinariis seu quibusvis aliis inviti compelli aut coartari, neque propterea suis beneficiis pri-

Rector alique participant de redditibus beneficiorum quo tempore in Universitate resident.

vari possint, auctoritate et tenore praedictis, de speciali gratia indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§ 11. Non obstantibus si in eisdem ecclesiis sive locis rector, magistri, doctores et alii praefati primam non fecerint residentiam personalem consuetam, et quibusvis aliis apostolicis ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus. Nec non eorumdem beneficiorum fundatione, ac ecclesiarum, in quibus ipsa beneficia forsitan fuerint, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibus et aliis decretis quomodolibet, etiam iteratis vicibus, ac etiam motu proprio et ex certa scientia, concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus, illorum tenores, si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus contrariis quibuscumque. Aut si eisdem locorum ordinariis ab eadem sit Sede indultum vel in posterum indulgeri contingat quod canonicos, rectores et personas ecclesiarum seu locorum suarum civitatum et dioecesium, etiam in dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis constitutas, per subtractionem proventuum beneficiorum suorum ecclesiasticorum aut alias compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem; seu si ordinariis praedictis et dilectis filiis ecclesiarum earumdem capitulis vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede concessum, vel in posterum concedi contingat quod canonicis, rectoribus et personis ecclesiarum seu locorum

suarum civitatum et dioecesium praedictorum, etiam in dignitatibus, personatibus, administrationibus aut officiis huiusmodi constitutis et in illis non residentibus, vel qui in eis primam non fecerint residentiam personalem consuetam, fructus, redditus et proventus beneficiorum suorum ecclesiasticorum in absentia sua ministrare minime teneantur, et ad id compelli non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis et literis apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenoribus existant, per quae, praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, octavo idus aprilis, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 6 aprilis 1552, pontif. anno III.

XXI.

*Institutio collegii in Urbe pro scholaribus Germanicae nationis educandis, cum gratiarum et indultorum largitione*¹.

Iulius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Dum sollicita considerationis indagine perscrutamur quod sit pretiosum sapientiae et scientiae donum cum probitate vitae coniunctum, et quod per illud, Illo largiente a quo procedit omne datum

Promissum.

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.

optimum, omneque donum perfectum derivatur, ignorantiae et vitiorum tenebrae profligantur, errores tolluntur et mortali-um actus in lumine veritatis disponuntur, solliciti reddimur et solertes ut literarum simul et christianae pietatis studia, et quibus, divina cooperante gratia, acquiritur scientiae cum charitate coniunctae margarita, ubilibet, in illis praesertim locis, quae ad serenda, irriganda et multiplicanda studia huiusmodi idonea et accom- moda esse dignoscuntur, salubria incre- menta suscipiant.

At instru-
da operarios
qui vineam Do-
mini excolant in
Germania, ere-
cium Romae
collegium Ger-
manicum nunc-
cupandum.

§ 1. Hinc est quod nos, attendentes quanta sit fidelium et strenuorum opera- riorum penuria, praecipue in illis regio- nibus, ubi cultus verae religionis per varias haereses maxime imminutus, et catholicae ac sanae doctrinae necnon vitae lumen multis errorum tenebris obscuratum, quantumque christianae reipublicae et fidei orthodoxae conducat, ut militans Dei Ecclesia ubique, et praesertim in Ger- mania, viris exemplari vita et literarum scientia praeditis, quorum opera veritatis lumen protendi, et illud obumbrare ni- tentes dissipari valeant in dies, abundet, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera deliberatione et certa scientia nostris, ad omnipotentis Dei laudem et gloriam, ac ipsius militantis Ecclesiae exaltationem, et Germaniae spirituale auxilium, in alma Urbe nostra, et loco ad id convenienti et apto per infrascriptos protectores assi- gnando, unum collegium scholarium, Ger- manicum nuncupandum, cum dote, ec- clesia vel cappella, in qua missae et alia divina officia, iuxta providam ordinationem eorum qui collegii gubernationem susci- pient, celebrentur; necnon structuris, aedificiis, cameris et locis ac dote simili collegio convenientibus et necessariis, in quo aliqui nationis Germanicae iuvene- dociles et bonae indolis, et, si fieri pos-

id, aliqua bonarum artium et sincerae doctrinae principia habentes, Deum ti- mentes et religionem zelantes, ex regionibus, provinciis et locis Germaniae edu- cendi, instituantur et alantur, ac bonis et sanctis moribus imbuantur, necnon lite- rarum et piae vitae studio continuo vacent sub magistris sive praeceptoribus eis per dilectos filios Societatem de Iesu nuncu- patam constituendis, qui literas huma- niores trium linguarum latinae, graecae et hebraicae, ac logicam, physicam et alias liberales disciplinas et demum sacram theologiam publice legant et doceant, et alias ipsorum scholarium curam, regimen et administrationem, in his quae ad mo- rum integritatem et verbi Dei praedica- tionem ac explicationem et ad officium christiani pastoris, necnon bene beateque vivendum pertinent et spectant, suscipiant, et, nullis parcendo laboribus, quantum in eis fuerit, aedificent, et divina praecepta eorum animis infigere conentur, et tales se erga eosdem scholares exhibeant, ut ipsi tandem, divinae legis capaces, necnon aetate, doctrina et probitate maturi, post- quam de beneficiis ecclesiasticis compe- tenter provisi fuerint, tam intrepidi fidei athletae in suas regiones ad alios exemplo vitae suae ad Christum trahendos, et qui id talentum acceperint, ad verbum Dei praedicandum et docendum, curam ani- marum sibi commissam ad Dei laudem et gloriam ac spiritualem fidelium pro- fectum exercendum et administrandum, necnon haeresum latens venenum depre- hendendum, et errores apertos convincen- dum et reseccandum, ac denique fidem ipsam totis viribus defendendam, ac verbo et exemplo ampliandam, et ubi extirpata fuit, denuo plantandam cum animarum salute, remitti et destinari possint, aucto- ritate apostolica, tenore praesentium, eri- gimus et instituimus.

§ 2. Necnon dilectos filios nostros Ro-

Deputati sex
cardinales pro
directione
legi.

dulphum Sanctae Mariae Transtiberim de Carpo, et Joannem Sancti Pancratii Com- postellanensem, et Marcellum Sanctae Cru- cis Cervinum, et Joannem Sancti Stephani in Celio monte Moronum, necnon Othonem Sanctae Sabinae de Augusta, et Iacobum Sancti Simeonis titulorum de Puteo nuncu- patos, S. R. E. presbyteros cardinales, ipsorum collegii et scholarium protectores et defensores, ad quos vel aliquem Socie- tas huiusmodi possit pro consilio et auxilio, in his quae ad commissam sibi curam pertinent, recurrere, quique adducendo- rum huiusmodi scholarium, et post studia remittendorum, et quamdiu in collegio manebunt, sustentandorum curam ha- beant, auctoritate et tenore praedictis, constituimus et deputamus.

Collegium Pa-
pae et Sedis Apo-
stolicae constitu-
tione subre-
ptum, ab omni-
bus pedagogis etc.
liberum decla-
ratur.

§ 3. Necnon collegium praefatum ac illius scholares et magistros seu prae- ceptores, rectores et gubernatores pro tempore existentes, eorumque bona mo- bilia, immobilia, cuiuscumque qualitat- is et quantitatis existentia, et in dicta Urbe et alias ubilibet consistentia, ab omni iuris- dictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate et potestate pro tempore existentium senatoris, consulum et con- servatorum ac reformatorum dietae Urbis, nec non rectoris Studii generalis eiusdem Urbis, ac aliorum quorumcumque iudi- cum, officialium et personarum in dicta Urbe et alias ubilibet constitutorum, illa- que ac in propriis eorum rebus et bonis cum eis contrahentes, a solutione et ex- actione quorumcumque pedagogii, gabellae, bollettini, decimarum et cuiusvis alterius, tam ordinarii quam extraordinarii, oneris in dicta Urbe et alias ubique locorum, et ex quacumque causa impositorum et im- ponendorum eximimus et totaliter liberamus, ac sub Beati Petri et Sedis Apo- stolicae atque nostra protectione susci- pimus, nobisque et dietae Sedi immediate subiicimus, ac liberos, immunes, exemptos,

susceptos et subiectos, immuniacque et exempta fore et esse, et ita per quoscum- que iudices, quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter iudicandi et inter- pretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere.

Secus agi si
contingat, irri-
tum.

§ 4. Necnon quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus et declaramus.

Scholaribus et
rectori conce-
ssa privilegia,
quibus in Urbe
Studium gene-
rale Urbis.

§ 5. Ipsisque collegio, scholaribus, re- ctoribus et gubernatoribus, ut omnibus et singulis privilegiis, exemptionibus, li- bertatibus, facultatibus et indultis quibus Studium generale Urbis et illius rector praefatus necnon doctores et legentes in eo quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere pote- runt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed aequae et pariformiter uti, potiri et gaudere possint in omnibus et per omnia concedimus et in- dulgemus et illa eis communicamus.

Prohibito se-
natori Urbis et
camerario quid-
quam a collegio
requirendi no-
mine gabellae
etc.

§ 6. Necnon senatori, consulibus, con- servatoribus, reformatibus, rectori et aliis iudicibus, officialibus et personis praedictis, ac moderno et pro tempore existenti S. R. E. camerario praesiden- tibus et clericis Camerae Apostolicae, ac quibusvis commissariis super exactione decimarum et aliorum onerum praedi- ctorum pro tempore deputatis, sub indi- gnationis nostrae poena, ne praetextu quarumcumque literarum, eis, sub quibus- cumque tenoribus et formis, pro tempore concessarum, collegium, scholares, recto- res et gubernatores praefatos seu eorum aliquem super praemissis quomodolibet molestent seu molestari permittant, di- strictius inhibemus.

Superioribus
collegii data fa-
cultas lauream
concedi schola-
ribus.

§ 7. Et insuper regentibus et superio- ribus dieti collegii pro tempore existen- tibus, assistentibus praefatis protectoribus seu aliquibus ex eis, aut de eorum consilio et de expresso consensu, illos quos

in dicto collegio et alibi per tempus debitum studuisse, ac scientia et moribus idoneos esse repererint in praedictis facultatibus, ad baccalaureatus, licentiatuæ et doctoratus ac magisterii gradus, servata alias forma concilii Viennensis, iuxta Universitatis eiusdem Urbis consuetudinem seu alias, promovendi, et ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi; quodque in facultatibus supradictis sic promoti, illa legere et interpretari ac in eis disputare, et quoscumque gradui seu gradibus huiusmodi convenientes actus exercere, et alias omnibus et singulis privilegiis, gratiis, favoribus, praerogativis et indultis, quibus alii in praedicta seu aliis Universitatibus et alibi, iuxta illius vel aliarum Universitatum huiusmodi constitutiones et mores, ad gradus praedictos promoti de iure vel consuetudine utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri et gaudere possint et debeant in omnibus et per omnia, ac si gradus praedictos in ipsa Universitate, iuxta consuetudines et mores praedictos, suscepissent, concedendi et indulgendi.

Dictis cardinalibus data potestas condendi leges pro bono regimine col-legii.

§ 8. Necnon, pro felici implemento et salubri directione ac conservatione dicti collegii illiusque honorum et rerum ac iurium, tam temporalium quam spiritualium, quaecumque statuta et ordinationes rationabilia et sacris canonibus non contraria faciendi et edendi ac revocandi, immutandi, corrigendi et super illorum observatione quascumque poenas imponendi, quae, postquam facta, edita, revocata, immutata et correctae fuerint, eo ipso, auctoritate praedicta, approbata et confirmata sint et esse censeantur, et iuxta eorum dispositionem, sublata quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter,

contigerit attentari, irritum et inane decernendi, omniaque et singula alia in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi et exequendi plenam et liberam, auctoritate praedicta, tenore praesentium, facultatem et potestatem concedimus.

§ 9. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac ipsius Urbis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis et literis apostolicis eidem senatori, consulibus, conservatoribus, reformatoribus, camerario, universitatibus ac earum collegiis, rectoribus, scholaribus et personis et aliis praefatis, necnon praefatae Urbi et populo Romano, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam iteratis vicibus, concessis, approbatis et innovatis, quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

§ 10. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu notarii publici subscriptis et sigillo alicuius curiae ecclesiasticae seu personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides, in iudicio et extra, ac alias, ubilibet opus fuerit, adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptis d. n. a. fides.

Nulli ergo etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, pridie kalendas septembris, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 31 augusti 1552, pontif. anno III.

XXII.

Contra franchitias in Urbe retinentes et Curiam in executione impediētes, cum approbatione constitutionum contra bannitos etc. editarum.

Iulius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum civitates et loca omnia, in quibus sanctissimum Christi nomen colitur, deceat esse facinorosis hominibus expiata atque purgata, nemo est qui non intelligat quam maxime oportet almam Urbem nostram, apostolorum Petri et Pauli ac tot martyrum sanguine consecratam, in qua Summus Pontifex cum sacro cardinalium collegio residet, et ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum saluberrimum, gentes confluunt, quae denique communis omnium patria censetur, esse ipsis facinorosis hominibus vacuam.

Plures Pontifices adversus facinorosos et eorum fautores ediderunt bullas, quas hic Pontifex confirmat.

§ 1. Sane, cum a diversis Pontificibus praedecessoribus nostris plures constitutiones adversus homicidas, sicarios, latrones, sacrilegos, raptos aliosque facinorosos homines, eorumque fautores et receptatores, sine quibus delinquentes diutius latere non possunt, editae fuerint, quae, vel temporum iniquitate, vel ad senium et occasum vergentis saeculi corruptela, aut magistratum negligentia, minus custodiuntur et observantur, ac fere in desuetudinem abierunt, opere pretium censuimus constitutiones ipsas approbare et innovare, prout illas, motu proprio et ex certa scientia, cum omnibus et singulis censuris et poenis in eis contentis, harum serie approbamus ac innovamus.

Franchitiasque tenere et curiam in executione impedire prohibet.

§ 2. Et insuper quia, sicut accepimus, quorundam eorumque processit licentia ut non solum homicidas et facinorosos ac alios praedictos, contra iuris et sacram constitutionum praefatarum prohibitionem, receptare audeant, sed etiam

domos suas necnon vias publicas et plateas, quae circa domos sunt, facinorosis ipsis tutum refugium et quasi portum esse velint, signatis etiam franchitiarum nomine quodammodo limitibus in via, quos iustitiae ministris ingredi non liceat; nos abominabile ac detestandum franchitiarum huiusmodi nomen penitus abolemus, ac perpetuo abolitum fore decernimus. Volumus enim causarum capitalium iudicibus, barisellis, apparitoribus et aliis iustitiae praefectis et ministris quascumque vias et plateas, aedes et domos, ad requirendos, capiendos et debitis poenis afficiendos facinorosos homines, die noctuque liberas et apertas esse. Si quis autem, post huius nostrae voluntatis declarationem, franchitias huiusmodi adhuc habere et tueri, ac illarum praetextu aut alias quomodolibet, iustitiae ministros in executione eorum officiorum impedire praesumpserit, etiam si baro, domicellus, comes, dux, principis cuiusvis orator aut, quod futurum minime credimus, episcopus, archiepiscopus, patriarcha aut etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis extiterit, noverit se amissionis gratiae ac benevolentiae nostrae necnon coercitionis et emendationis, prout nobis, iuxta circumstantiarum qualitatem, videbitur, poenas ipso facto incursum. Si quis vero in tantam devenerit audaciam ut etiam violenter et manu armata, ipsis iustitiae ministris se opponere et resistere ausus fuerit, tam facientes quam mandantes eo ipso crimen laesae maiestatis incurrere declaramus, et pro illius condigna ultione, si, ultra iustitiae ministros, maiori manu opus fuerit, praecipimus dilecto filio nobili viro Camillo Ursino, domicello Romano, ac alteri cuicumque pro tempore militiae nostrae temporalis generali gubernatori et custodiae Palatii nostri ducibus, tam pedestribus quam equestribus, ac conservatoribus et capitibus regionum ipsius

almae Urbis, ut contra oppositantes et resistentes huiusmodi, tamquam iustitiae, pacis et quietis perturbatores nostrosque et huius sanctae Sedis rebelles, acriter suo brachio saeculari insurgant, ac eos, manu regia et nulla tela iudiciaria servata, severissime puniendos capi et carceribus mancipari faciant.

Clausulae de rogatorio.

§ 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis; privilegiis quoque et indultis, statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Inscio publicandi.

§ 4. Ut autem praemissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam iuste praetendere possit, volumus et apostolica auctoritate decernimus quod praesentes literas per aliquos Curiae nostrae cursores ad basilicae Principis Apostolorum de Urbe et ecclesiae Lateranensis valvas, dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenerit, palam et clara voce legantur, et lectae, in basilicae et ecclesiae huiusmodi ac Cancellariae Apostolicae valvis, necnon in acie Campi Florae affigantur, ubi ad lectionem et notitiam cunctorum aliquandiu affixae pendeant, et cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis remaneant affixa.

Transumptorum fides.

§ 5. Quod earum transumptis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, certa et indubitata fides adhibeatur, prout praesentibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo, etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, decimo kalendas octobris, pontificatus nostri anno III.

Publicatio.

Anno a nativitate Domini MDLII. indictione X, die vero XXVII mensis septembris, pontificatus sanctissimi in Christo

patris et D. N. D. Iulii, divina providentia Papae III, anno III, retrospectae literae lectae, affixae et publicatae fuerunt in locis retrospectis, dimissis etiam inibi copiis affixis, iuxta illarum formam et tenorem, per nos Iacobum Carra et Hermanum Laetum, cursores.

Ita est. Hermanus Laetus, cursor.

Thomas Roger, magister cursorum.

Dat. die 22 septembris 1552, pontif. an. III.

XXIII.

Innovatio et ampliatio gratiarum et privilegiorum Societatis Iesu, eiusque collegiorum. 1.

Dilecto filio Ignatio de Lojola, Praeposito generali Societatis Iesu.

Iulius Papa III.

Dilecte filii, salutem et apostol. benedictionem.

Causae concedendorum privilegiorum

§ 1. Sacrae Religionis, sub qua dilecti filii Societas Iesu, reiectis saeculi vanitatibus, gratum Altissimo praebent sub humilitatis spiritu famulatum, et ferventibus studiis per exempla virtutum et solidam doctrinam alios ad divinae Maiestatis obsequia trahunt, favor exposcit et devotionis vestrae merita nos inducunt ut ea, quae per nos et praedecessorem nostrum tibi et illis provide concessa sunt, apostolicae firmitatis munimine roboremus; vosque amplioribus favoribus et gratiis confoveamus, ea vobis concedentes, per quae commoditatibus vestris et animarum tumstrarum, tum etiam aliorum, quibus iuvandis vacatis, per amplius consulatur.

§ 2. Tuis itaque in hac parte nobis por-

1 Ex Regest. in Archiv. Vatic. — De hac Societate vide in Pauli III constitutione XXXIII, pag. 503. Hic siquidem Pontifex eandem Societatem, eiusque constitutiones approbavit, privilegiaque illi largitus est quamplurima

Facultates tum spirituales, tum temporales alias concessas Societati confirmat.

rectis supplicationibus inclinati, omnia et singula literas, facultates, indulgentias, etiam plenarias, concessionem, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, privilegia et indulta tibi et ad tui ac pro tempore existentis praepositi generalis Societatis huiusmodi dispositionem concessa, necnon facultatem, inter alia, cum personis Societatis huiusmodi circa ieiunia et cibos prohibitos per te vel alios 1 dispensandi, ac Societatem ipsam professos quoscumque a casibus haeresis et aliis contra fidem et consequentibus censuris quibuscumque, etiam per te et successores tuos, vel alios similiter professos ad id idoneos, per te et pro tempore existentem praepositum generalem Societatis huiusmodi deputandos, absolventi, et, quatenus opus sit, in foro conscientiae dispensandi per felicis recordationis Paulum Papam tertium, praedecessorem nostrum, et forsitan nos, tam in genere quam in specie et alias quomodolibet et sub quibuscumque tenoribus et formis concessa, eorum omnium tenores et causas, propter quas concessa sunt, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, apostolica auctoritate, ex certa nostra scientia, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, ac illis perpetuae et inconcussae firmitatis robor adiciamus, illaque inviolabiliter observari, et sub quibusvis derogationibus, revocationibus, suspensionibus alterationibus, decretis, declarationibus ac literis apostolicis, etiam derogatoriis derogatorias, efficaciores et insolitas ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum forma et expressione, in se continentibus, aut Cancellariae Apostolicae regulis seu constitutionibus apostolicis quomodolibet pro tempore factis et editis ullo umquam tempore comprehendi, aut eis in aliquo derogari, seu ea revocari aut alterari nullatenus posse; sicque per quoscumque iudices et

1 Vel alios Societatem ipsam professos dispensandi, ac quoscumque etc. legit auctor Inst. S. I. (n. r.).

commissarios, quavis auctoritate fungentes, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac ex nunc quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Praepositus generalis commutata horum recitationis officii divini potest.

§ 3. Et nihilominus, ut tu et Societas huiusmodi quietius et devotius in humilitate spiritus Altissimo gratum exhibere possitis famulatum, facultatem et licentiam anteposendi et postponendi officium divinum alias vobis concessam, ad hoc ut tu et religiosi pro tempore existentes Societatis huiusmodi, ex legitimis ac iustis causis (in quo tuam et successorum tuorum praepositorum generalium pro tempore existentium et aliorum, quos ad hoc substitueritis, conscientiam oneramus), officium ipsum celebrationi missae libere et absque conscientiae scrupulo postponere possitis, auctoritate et tenore praedictis extendimus et ampliamus.

Ipsam vero officium in alias orationes pro infirmis;

§ 4. Ac insuper tibi et aliis praepositis generalibus Societatis huiusmodi pro tempore existentibus et aliis, quibus ad hanc commutationem auctoritatem vestram commanicaveritis, ut recitationem officii huiusmodi pro his, qui, ob infirmitatem, vobis videbuntur excusandi, in aliud opus pium seu levioris orationem, durante tamen infirmitate, arbitrio vestro commutare.

Gradus magisterii conferro magist. et scholaribus collegiorum.

§ 5. Necnon scholaribus collegiorum Societatis huiusmodi in Universitatibus alicuius Studii generalis existentium, quod ipsi, si, praevio riguroso et publico examine, in eisdem Universitatibus idonei reperti fuerint, et rectores Universitatum huiusmodi eos gratis et amore Dei, absque aliqua pecuniarum solutione, promovere recusaverint, in collegiis praedictis a praeposito generali pro tempore existenti vel,

de eius licentia, a quovis ex inferioribus praepositis vel rectoribus huiusmodi collegiorum, cum duobus vel tribus doctoribus seu magistris per eosdem eligendis, scholaribus vero collegiorum eorundem extra Universitates existentium, studiorum suorum cursu absoluto, et rigoroso examine praecedente, a generali vel, de eius licentia, a quovis ex praepositis vel rectoribus huiusmodi collegiorum, cum duobus vel tribus etiam doctoribus vel magistris per eosdem eligendis, quoscumque baccalaureatus ac magisterii et licentiatursae ac doctoratus gradus accipere; et praepositis vel rectoribus, cum doctoribus huiusmodi, ut eosdem scholares ad gradus ipsos promovere, eisdemque scholaribus ut, postquam promoti fuerint, in eis legere et disputare et quoscumque alios actus ad haec necessarios facere et exequi, ac omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, antelationibus, favoribus, gratiis et indultis ac omnibus et singulis aliis, quibus alii in quibusvis Universitatibus Studiorum huiusmodi, rigoroso examine praevio, ac alias, iuxta inibi observari solitos et requisitos usus, ordinationes, ritus ac mores, pro tempore promoti, de iure vel consuetudine aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum; non solum ad ipsorum instar, sed pariformiter et aequae principaliter, absque ulla penitus differentia, uti, potiri et gaudere in omnibus et per omnia, perinde ac si gradus huiusmodi in eisdem Universitatibus et non eorum collegiis huiusmodi accipissent.

§ 6. Praepositis quoque inferioribus, a te et pro tempore existenti praeposito generali praefato vel etiam provincialibus, praesertim in locis Indiarum et aliis remotis partibus, pro tempore deputatis, ut ipsi quaecumque gratias, facultates, con-

cessionones et indulta, eis per te et eundem praepositum generalem vel provincialem pro tempore existentes communicata et concessa, quibusvis aliis personis de Societate huiusmodi professis, eis bene visis, quoties eis videbitur, de tua tamen et praepositorum generalium pro tempore existentium scientia¹, communicare et concedere possint.

§ 7. Et insuper religiosis Societatis huiusmodi pro tempore senio confectis aut aliqua infirmitate gravatis, et ad operandum in vinea Domini non idoneis, etiam professis, ut in collegiis Societatis huiusmodi, de tui et pro tempore existentis praepositi generalis vel inferiorum, quibus hanc facultatem communicaveris seu communicaverint, licentia, morari, et ex illorum redditibus et proventibus se sustentare, absque aliquo conscientiae serupulo, libere et licite valeant, plenam et liberam, auctoritate et tenore praemissis, facultatem et licentiam concedimus.

§ 8. Non obstantibus quibusvis apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, constitutionibus et ordinationibus, ac Societatis et Universitatum huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis eisdem Societati et Universitatibus, illarumque rectoribus, doctoribus et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam motu proprio et de apostolicae potestatis plenitudine ac alias quomodolibet, concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa mentio aut quaevis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro suffi-

¹ Licentia, Inst. S. I. (n. r.).

Senio confectis conceditur usus propriorum reddituum.

Obstantium derogatio.

cienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§ 9. Verum, quia difficile foret etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxii octobris MDLII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 22 octobris 1552, pontif. anno III.

XXIV.

Iurisdictio consulum artis pistorum almae Urbis cognoscendi causas et differentias ipsam artem tangentes; et privilegium, quo debitoribus, ex causa panis, dilationes concedi prohibetur.

Iulius Papa III dilectis filiis consulibus et camerario ac universitati panatariorum seu furnariorum almae Urbis nostrae.

Dilecti filii, sal. et ap. benedictionem.

Furnariorum universitas condidit varia statuta artem concernentia.

Cum, sicut nobis exponi fecistis, alias et retroactis temporibus, vos et praedecessores vestri, qui in alma Urbe nostra panatarii sive furnarii fuerunt, diversis temporibus diversas ordinationes et statuta, ipsius artis fidele et sollicitum exercitium ac personas ad exercitium huiusmodi aptas, illarumque salaria, modos et formas observandas, ac macinaturam et macinaturae pretium concernentia, et alia ad artem huiusmodi necessaria in uno libro descripta ediderint, fecerint et ordinauerint; illaque omnia, prout facta fuerant, per eos, qui conditorum statutorum et ordinationum huiusmodi temporibus fuerunt ipsius urbis senatores et conservatores, respective approbata et confirmata fuerint, vosque consulatum habeatis, in quo panatariis sive furnariis pro rebus artem huiusmodi tangentibus ius redditur.

§ 1. Et novissime, inter cetera, statueritis et ordinaueritis quod vestri consules

ius et rationem inter homines artis et pro causis ad artem huiusmodi spectantibus, usque ad quamcumque summam, reddere valerent: et si aliquis ipsius artis conveniret in iudicio aliquam aliam personam, quae non esset eiusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, dicti consules iurisdictionem contra tales conventos usque ad summam viginti scutorum, et non ultra, haberent; et personae sic conventae iurisdictionem huiusmodi, usque ad dictam summam inclusive, declinare non possent; et casu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominus ipsi consules illis licentiam dare non possent, neque id pati deberent, sub poena duorum scutorum ex eorum salario pro qualibet vice retinendorum, si secus facerent: ac declaraverint id quod per eosdem consules fieret, esse validum, firmum et efficax, cum statutum huiusmodi factum foret pro eorumdem panatariorum seu furnariorum tranquillitate, ne ipsi per diversa eiusdem urbis tribunalia, pro rebus artem huiusmodi concernentibus, discurrere deberent, seu discurrendo non possent publico, prout deceret¹, inservire, quae quidem et alia ultimo dicta ordinationes et statuta per dilectos filios modernos ipsius urbis senatorem et conservatores, tamquam rationi consonantia, approbata et confirmata fuerunt.

§ 2. Necnon felix recordationis Leo Papa X, praedecessor noster, provide attendens panatarios seu furnarios maxime esse omnibus necessarios, volens indemnitatibus tunc et pro tempore existentium in eadem urbe panatariorum seu furnariorum consulere, quod ex tunc de cetero in perpetuum nullae, etiam ab eo, etiam iuxta dictae urbis statutum, super debitis cum ipsius furnariis, praesentibus et ex tunc futuris, ratione panis ab eis accepti, in parva vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in

¹ Cherub., deberent. (n. r.).

Consulesque artis, vigore eorumdem statutorum, inter homines de arte, usque ad quamcumque summam; et contra alios, usque ad summam scutorum xx ius reddebant de rebus spectantibus ad artem.

Leo X decrevit debitores pro pretio panis ad dilationes seu consules non admitti;

sal conficiendo, aut alterius cuiusvis et quantumcumque necessarii usus favorem, et per specialia rescripta, etiam in forma salviconductus, etiam ad modicum tempus et motu proprio ac ex certa scientia quibusvis personis, cuiuscumque status, gradus vel conditionis existerent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis, ex tunc concedendæ, alicui suffragarentur; sed eo ipso, quod per praeoccupationem vel importunitatem aut alias quomodocumque ab eo et pro tempore existente Romano Pontifice emanarent, illico revocata essent, nec locum contra dictos furnarios habere, aut eorum aliquem cessio bonorum impedire valeret quo minus contra personas debitorum seu creditorum procedi posset.

§ 3. Quodque pro tempore existentes dictae urbis gubernator, senatores, conservatores, vicarius et auditor Camerae ac alii iudices ordinarii, eorumque locatenentes, in quibusvis causis coram eis per dictos furnarios seu eorum aliquem contra eos ratione panis per eos pro tempore crediti dumtaxat debitores, et per viam reconventionis pro tempore movendis, summarie, simpliciter et de plano, nulla iudiciaria tela servata, sed sola facti veritate inspecta, absque alicuius scripturae confectione, et alias prout in causis mercedum et salariorum per piaë memoriae Iulium Papam II, etiam praedecessorem nostrum, statutum fuerat, procedendum fore per suas literas statuerit et ordinaverit, prout in eisdem literis plenius contineri dicitur.

§ 4. Vosque, sicut eadem expositio subiungebat, cupiatis statuta et ordinationes ac literas Leonis praedecessoris huiusmodi, pro illorum subsistentia firmiori, nostro et Sedis Apostolicae munimine roborari, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum ut omnia et singula statuta et ordinationes, tranquillum statum et directio-

nem ipsius artis concernentia, ac literas Leonis huiusmodi approbare et innovare, aliisque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignemur.

§ 5. Nos igitur ad plenum informati, huiusmodi statuta et ordinationes, ad tranquillum statum et directionem eiusdem artis facta, rationi consona, ac literas praedictas perutiles fuisse et esse, vos et vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, ac specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, ex certa nostra scientia, omnia et singula, praesertim ultimo dicta statuta et ordinationes ac literas Leonis praedecessoris huiusmodi et in illis contenta quaecumque, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus, confirmamus et innovamus, ac singula in eisdem literis contenta, prout per ipsum Leonem praedecessorem concessa fuerunt, vobis et pro tempore existentibus panariis seu furnariis dictae urbis, iuxta literarum earumdem continentiam et tenorem, de novo concedimus. Ac omnes et singulos, tam iuris quam facti defectus, si qui forsant intervenerint in eisdem, ac solemnitates, si quae omissae fuerint, supplemus.

§ 6. Ita quod vestri et pro tempore existentes eiusdem artis consules, super huiusmodi, et in specie super statuto de iurisdictione contra allegare, iuxta illius tenorem exercenda, quoad personas de arte huiusmodi (firma manente iurisdictione iudicum ad quos spectat, et quod summarie et sine strepitu, sola facti veritate inspecta, procedatur), per praefatos

Pontifex ideo eorum ordinationes, ac literas Leonis X confirmat;

modernos et pro tempore existentes Urbis gubernatorem et senatorem ac Camerae praedictarum auditorem vel alios eiusdem urbis iudices, praetextu obligationum in forma Camerae Apostolicae, impediri vel alias molestari seu inhiberi non possint neque valeant.

Dilationesque et cessiones bonorum debitoribus ex causa panis non suffragari decernit.

§ 7. Et propterea quod nullae dilationes, moratoriae et cessiones bonorum sive indebitae quinquennales, vel admissio ad beneficium capituli *Odoardus*, etiam a nobis et pro tempore existente Romano Pontifice sive senatore praefato seu dilectis filiis camerario, clericis et praesidentium insertione ¹ et totali derogatione, cuiusvis personae ecclesiasticae vel saecularis, contra praesentium et Leonis praedecessoris huiusmodi literarum tenorem, suffragentur, hoc expresse addito, quod idem ius per omnia servetur, et hominibus dictae urbis moratoriae, dilationes, salinae et alia praenarrata nullatenus suffragentur.

Decretum irritans.

§ 8. Et ita per eosdem gubernatorem, senatorem et auditorem ac alios quoscumque iudices, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, interpretari atque definiri debere decernimus.

Obstantium derogatio.

§ 9. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac Urbis et Camerae praedictarum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis eidem gubernatori, auditori Camerae et senatori et quibusvis aliis, sub quibusvis clausulis et decretis, etiam super iurisdictione in omnem universitatem in eadem urbe facientes, quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et

¹ Et praesidentibus Camerae, aut salinariis huiusmodi, etiam cum praesentium insertione. Cherub. (n. r.).

individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omissio et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter et expresse derogamus, necnon omnibus illis, quae dictus Leo praedecessor in suis literis praedictis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 10. Volumus autem et dicta apostolica auctoritate decernimus quod praesentium literarum per unum mandatarium seu aliquem furnarium, ad quem pro tempore spectabit, facta praesentatio, vim validaë inhibitionis habeat; ac irritum et inane, si secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, conflagit attentari.

Datum Romae apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die II decembris, anno millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 2 decembris 1552, pontif. anno III.

XXV.

Prohibitio ne quis subditus mediate vel immediate Sedis Apostolicae militare audeat sub vexillo alicuius principis, praeterquam sub ducibus Ecclesiae Romanae ¹.

Iulius Papa III, ad futuram rei memoriam.

Videntes Ecclesiastici nostri Status terras atque loca fortibus ac strenuis militibus, qui eidem, pro temporum exigentia, praesidio esse possint, in dies magis exhau-

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.

Praesentio istius constitutionis vim validaë inhibitionis obtinet.

Et in causis panis, a quo-cumque iudice summarie etc. procedi ordinavit.

Furnariorum universitas petit ab isto Pontifice confirmationem praesentium.

Consulibusque universitatis iurisdictionem, de qua hic, concedit;

riri; necnon considerantes nostrae aetatis hominum astutiam ac malignitatem ad omne malitiae ac temeritatis genus esse proclivem, ac tamen si constanti nos atque obfirmato animo decreverimus neminem unquam velle laedere, quin potius totis et animi et consilii ac auctoritatis nostrae viribus, omnipotentis Dei auxilio et benignitate adiuti, ad universalem miserae et afflictae christianitatis pacem procurandam simus propensi, passim tamen non deesse nec qui actiones nostras calumniantur, nec qui etiam statui atque honori nostro insidiantur; volentes eam, quae providi est principis, in his temporum difficultatibus cautionem adhibere, statuimus, ordinamus atque praecipimus ut nullus, tam almae urbis nostrae Romae quam omnium civitatum, oppidorum locorumque Status nostri Ecclesiastici civis, habitator aut incola, cuiusvis gradus, praeminentiae aut conditionis existat, posthac apud aliquem, praeterquam apud duces, capitaneosque nostros, nisi de nostra aut locorum nostrorum rectorum, gubernatorumque seu dilecti filii nobilis viri Iuliani Cesarini, cui describendorum militum et, ut vulgo dicitur, *Dell'ordinanze e battaglie*, in hac alma urbe nostra et in toto Statu Ecclesiastico generalem curam demandavimus, expressa licentia, stipendia accipere et militare, sub poenis in aliis nostris similibus ordinationibus contentis, audeat aut praesumat; ac similiter statuimus, ordinamus ac praecipimus ut nullus in eadem urbe reliquisque Status nostri locis, cuiusvis gradus, praeminentiae aut conditionis existat, clam atque occulte, pecunias, stipendii nomine, ut milites paratos habeat, dare aut promittere sive eas accipere, vel sese, aut verbo aut fide aut quovis modo, tam accepta pecunia quam alias, cuiquam in militia addicere audeat atque praesumat, sub rebellionis ac confiscationis honorum, tam per

eos, qui pecunias dederint aut promiserint, quam per eos, qui acceperint, aut se ad dantium nutum ac voluntatem occulte obligare, aut se, ut praefertur, obligaverint, ipso facto incurrenda poena, necnon punishmentis, iuxta leges ac constitutiones temporales adversus principis sui proditores ac rebelles et reos laesae maiestatis in primo capite promulgatas; quod si contingeret eum, qui, contra hanc ordinationem nostram, pecunias dederit aut promiserit, aut occulte ac quovis quaesito colore cum subditis nostris convenerit, procuraverit vel tentaverit milites, tam ex hac urbe nostra quam ex reliquis Status nostri terris, ad sui requisitionem paratos ac sibi obligatos habere, ut supra dictum est, procuraverit, personam esse ecclesiasticam, quavis aut quantumvis eminenti ac sublimi dignitate praeditam, decernimus eum, ultra praedictam rebellionis poenam, excommunicationis insuper latae sententiae et privationis omnium suorum graduum, officiorum ac beneficiorum poenam ipso facto incurrere. Qui vero contravenientes huic ordinationi nostrae praecipitoque revelaverint, amplum suae fidelitatis ac diligentiae praemium, iuxta personarum aut aliarum qualitatum circumstantiam, largiter a nobis consequentur; et rursus qui huiusmodi contravenientium notitiam habuerint, et eos revelare neglexerint, in aere et in corpore, ipsorum inobedientiae meritam poenam severe recepturos declaramus; volumus etiam ut si qui forte supradicto modo pecunias aut dederint seu promiserint vel acceperint, aut se obligaverint, infra triduum post praesentium publicationem, sese nobis aut locorum nostrorum rectoribus aut gubernatoribus vel prefato Iuliano manifestantes, ab illiusmodi promissionibus aut obligationibus retrahere se impune et libere possint, post quorum dierum terminum, qui se interea, ut praemittitur, ma-

nifestare neglexerint, in praedictas poenas irremissibiliter incurrisse censeantur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI februarii MDLIII, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 21 februarii 1553, pontif. anno III.

XXVI.

Facultas collegii physicorum medicorum almae Urbis quoscumque promovendi ad gradus philosophiae et medicinae, privative quoad alios; et confirmatio iurisdictionis proto-medici cognoscendi causas civiles et criminales ad eius officium spectantes.

Iulius Papa III, etc.

Meritum devotionis vestrae erga nos et Romanam Ecclesiam inducimur ut petitionibus vestris, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

Causa istius constitutionis.

§ 1. Cum itaque, sicut nobis exponi fecistis, multi physici ac medicinae ignari, sub praetextu quod in aliqua Universitate Studii generalis, philosophiae ac medicinae operam dederint, tantum se profecisse praeserant, ut, veluti idonei, ad doctoratus gradum se promoveri facere temere praesumant, et cum huiusmodi gradum, ob eorum imperitiam, in eisdem Universitatibus assequi posse diffidant, licentiam a Sede Apostolica sub fictis narrationibus extorquere conantur, ut ab aliquo praelato seu persona in dignitate ecclesiastica constituta, ad ipsum gradum, rigoroso examine aliisque in huiusmodi promotionibus, tam de iure quam laudabili consuetudine requisitis, minime adhibitis, promoveri se faciant, in ipsius doctoratus dignitatis opprobrium et maximum vitae hominum exitium ac perniciem; pro parte vestrum, asserentium vos a Sede Apostolica indultum ad doctoratus huius-

modi gradum, tam in philosophia quam in medicina, praemisso rigoroso examine, aliisque ad id requisitis de more solemniter observatis, quoscumque idoneos promovendi obtinuisse, nobis fuit humiliter supplicatum ut privilegia vobis concessa confirmare, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 2. Nos, specialibus favoribus et gratiis vos prosequi volentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, privilegia et indulta necnon gratias collegio vestro per felicis recordationis Clementem VII et alios Romanos Pontifices praedecessores nostros concessa (quatenus sint in usu) approbamus et confirmamus.

§ 3. Ac statuimus et ordinamus ex nunc et de cetero, perpetuis futuris temporibus, ut nullus, etiam praetextu cuiusvis licentiae seu facultatis sibi, etiam apostolica auctoritate, concessae, seu privilegiorum et indultorum ac literarum apostolicarum quibusvis personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, praeminentiae, nobilitatis et excellentiae existentibus, Romanae Curiae officialibus, eorumque collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus, ut illorum contemplatione seu intuitu, etiam motu proprio et ex titulo oneroso et ex quibusvis aliis, quantumcumque maximis et urgentissimis causis, sub quibuscumque verborum formis et expressionibus, ac ex quibusvis efficacissimis et insolitis ac etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo et forma, eis derogari possit, irritantibusque et aliis decretis, per nos et praedecessores nostros ac Sedem Apostolicam seu alias pro tempore concessis, ad philosophiae, medicinae seu earum alterum doctoratus gradum, praeterquam a vestro physicorum et medico-

Confirmatio privilegiorum collegii, quatenus sint in usu.

Facultas collegii privative quoad alios quoscumque in philosophia et medicina docerandi.

rum collegio, in dicta alma Urbe nostra existente, assumi, creari et promoveri possit. Decernentes assumptiones, creationes et promotiones huiusmodi, per vestrum physicorum et medicorum collegium faciendas, validas et efficaces existere, suosque effectus sortiri debere. Quasumque autem alias huiusmodi creationes, assumptiones ac promotiones, per alios quam per collegium vestrum de cetero in ipsa Curia faciendas, cum inde secutis quibuscumque, ex nunc prout ex tunc, irritas et inanes nulliusque roboris et momenti esse censi, ac nemini suffragari; ipsique ab aliis quam a collegio vestro ad gradus huiusmodi assumpti, pro non promotis aut doctoratis haberi mandamus. Volumus tamen quod vos et collegium vestrum quoscumque pauperes vel egentes, quos ad susceptionem graduum huiusmodi habiles et idoneos reperietis, ad doctoratus huiusmodi gradum benigne et gratiose assumere et promoveri debeatis.

§ 4. Et insuper, cum intellexerimus dilectum filium proto-medicum dictae urbis pro tempore existentem, in causis tam civilibus quam criminalibus in prima instantia, ad eius cognitionem, ratione dicti sui officii, quomodolibet spectantibus et pertinentibus, a diversis eiusdem Romanae Curiae iudicibus sive commissariis, ordinariis vel extraordinariis, impediri ac inquietari et in dies molestari; nos, eiusdem proto-medici ac vestri collegii indemnitati consulere cupientes, sub excommunicationis latae sententiae ac mille ducatorum auri, pro una Camerae Apostolicae, pro alia vero medietatibus vestro collegio applicandis, poenis, districtius inhibendo mandamus quibuscumque huiusmodi almae urbis nostrae iudicibus et commissariis, ordinariis et extraordinariis, quacumque dignitate fungentibus, ne proto-medicum praedictum in causis

similibus, ad eius officium, ut praemititur, spectantibus et pertinentibus, quoquo modo molestare et impedire vel in eis se intromittere debeant seu possint.

§ 5. Declarantes ex nunc prout ex tunc inhibitiones quascumque et inde secuta quaecumque in dictis iudiciis, contra eundem proto-medicum in dictis causis ad eum pertinentibus, quomodocumque de cetero decernendas et faciendas, seu hucusque decretas aut inhibitas, ipso iure et facto fore et esse nullas ac nullius roboris et momenti; ac illis non obstantibus, quod idem proto-medicus in ipsis causis procedere possit et valeat, sine aliquo censurarum ac pecuniarum poenarum, in huiusmodi inhibitionibus exprimentarum, incursu, perinde ac si tales inhibitiones ac alia inde secuta quaecumque non emanassent, nisi alias per nos seu successores nostros Romanos Pontifices provisum fuerit.

§ 6. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes; etiam causarum Palatii Apostolici auditores et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

§ 7. Quocirca venerabilibus fratribus Liparensi et Balneoregiensi episcopis ac dilecto filio Curiae causarum Camerae Apostolicae auditori, per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes literas et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant aucto-

† Cherub., praedictarum (n. t.).

Inhibitiones aliorum iudicum non efficiunt ipsam proto-medicum.

Clausula sublata.

Deputatio executorum et defensorum.

ritate nostra vos praesentibus et in eis contentis quibuscumque pacifice frui et gaudere, non permittentes vos desuper contra praesentium tenorem, quomodolibet indebite molestari. Contradictores, molestatores quoslibet et rebelles, per censuras et poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Clausulae derogatoriae.

§ 8. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis constitutionibus et ordinacionibus apostolicis, necnon dictae urbis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis, quibusvis personis, cuiusvis dignitatis et praeminentiae existentibus, et quacumque, etiam archiepiscopali, vel alia maiori dignitate fulgentibus, quomodolibet concessis, quibus omnibus, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI aprilis MDLIII pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 21 aprilis 1553, pontif. anno IV.

Confirmatio et extensio constitutionum a plerisque Romanis Pontificibus editarum contra non solventes Reveren. Camerae Apostolicae communia et minuta servitia ac annatas.

Iulius episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Cupientes Camerae Apostolicae, ex qua non modo S. R. E., verum etiam toti republicae christianae subsidium provenit, et collegii venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium, ac officialium Sedis Apostolicae indemnitati consulere, et eorum iura, ut tenemur, illaesa praeservare, his, quae a praedecessoribus nostris ad hoc provide emanarunt, libenter adicimus nostri muniminis firmitatem, aliasque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§ 1. Dudum siquidem, postquam felicis recordationis Pius Papa II, praedecessor noster, accepto quod numerus debitorum dictae Camerae plurimum auctus erat, et quod obligati pro annatis beneficiorum ecclesiasticorum, quae apostolica auctoritate assecuti fuerant, excommunicationis sententiam in eos latam, quam non solvendo in termino eis praefixo ipso facto incurrerant, minime curare videbantur, unde animabus sic illaqueatis periculum imminerebat, et continue eidem Camerae damna subsequebantur. Cupiens tam saluti animarum quam indemnitati Camerae huiusmodi salubriter providere, per suas ordinaverat quod omnes, qui ex tunc de cetero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si, infra terminos eis praefixos, dictae Camerae aut collectoribus fructuum et proventuum eidem Camerae debitorum in illis partibus existentibus satisfacere deficerent, ipso facto, lapsis terminis praedictis, non solum in sen-

Exordium.

Pius II poenas hinc expressas imposuit non solventibus Camerae Apostolicae annatas.

tentiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis, pro quibus se in ipsa Camera obligassent, omnino privati essent; ii vero, qui se pro annatis huiusmodi non per se, sed pro aliis, ut principales, obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultra sententiam excommunicationis huiusmodi, essent omnibus beneficiis ecclesiasticis per eos obtentis eo ipso privati, possentque talia beneficia per quoscumque libere impetrari.

§ 2. Et pia memoriae Paulus etiam PP. II, praedecessor noster etc. 1.

§ 3. Ac similis memoriae Innocentius Papa VIII, similiter praedecessor noster etc. 2.

§ 4. Sanctae memoriae Iulius similiter Papa II, et praedecessor noster etc. 3.

§ 5. Cum autem, sicut accepimus, malitia et avaritia hominum in dies crescente, ordinationes, statuta, voluntates, decreta et declaratio Pii et Pauli ac Innocentii et Iulii praedecessorum huiusmodi ad praesens plene non observentur, et a tempore ipsius Alexandri praedecessoris citra, tam per ipsum Iulium quam etiam felicitis recordationis Leonem X, Hadrianum VI et Clementem VII ac Paulum III, Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos diversae aliae uniones, annexiones, incorporationes et applicationes perpetuo factae et concessae fuerint, ac, ex incuria agentium pro Camera praedicta seu alias, obligationes de solvendis communibus et minutis servitiis ac annatis seu mediis fructibus, aut aliis iuribus solvi debitis et consuetis, factae non fuerint, et quae factae sint executioni non demandentur, in eorum, ad quorum commodum uniones, annexiones, incorporationes et applicationes praedictae factae fuerunt, animarum pe-

1 Ut in sua constitutione VIII, Decret. tom. v, pag. 197. 2 Ut in sua constitutione IV, Apostolicae, tom. v, pag. 311. 3 Haec bulla fuit omissa uti simpliciter confirmatoria.

riculum, et Camerae ac collegii cardinalium et officialium detrimentum, necnon reipublicae huiusmodi non leve praeiudicium.

§ 6. Nos, volentes in praemissis opportune providere, praedecessorum huiusmodi vestigiis inhaerendo, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera deliberatione et certa scientia nostris, ordinationes, statuta, voluntates, decreta et declarationem Pii et Pauli ac Innocentii et Iulii praedecessorum huiusmodi, necnon desuper confectas literas, ac omnia et singula in eis contenta, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et innovamus, ac robur perpetuae firmitatis obtinere, et quibuscumque, tam in eisdem literis nominatis, quam non nominatis, virorum et mulierum, saecularibus et quorumvis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis sub singulis praedictis et praesentibus nostris literis comprehensis personis, tam pro praeterito quam futuro tempore, inviolabiliter observari, eaque omnia ac censuras et poenas in singulis literis huiusmodi contentas contra omnes congregationes et personas praedictas, quoad omnia et singula monasteria et beneficia ecclesiastica, cum cura et sine cura, saecularia et quorumvis Ordinum regularia, quomodolibet qualificata, quae congregationes praedictae quomodolibet communiter possident, etiamsi de iure patronatus laicorum, etiam imperatoris, regum, ducum, marchionum, baronum, comitum et aliorum nobilium, etiam illustrium, aut dummodo per ipsas congregationes possideantur, tam in Romana Curia quam extra eam, inter quoscumque litigiosa existant, vigere et locum habere, totalique et plenariae executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia quae singuli praedecessores praedicti voluerunt, eisdem auctoritate et te-

Pontifex iste ideo approbat et innovat constitutiones praedictas et ampliat etiam ad beneficia de iure patronatus imperatoris et principum quorumcumque.

nore volumus, ac praemissa omnia, prout per ipsos praedecessores ordinata, statuta, decreta et declarata fuerunt, de novo ordinamus, statuimus, decernimus et declaramus, eaque omnia ad quascumque, tam saeculares quam regulares, virorum et mulierum congregationes, quantumvis privilegiatas et exemptas, auctoritate et tenore praedictis, extendimus et ampliamus.

§ 7. Decernentes praesentes literas de intentionis nostrae defectu notari, aut praetextu quod in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus utentium non comprobentur impugnari, aut in desuetudinem abire dici non posse, sed ex die earum publicationis modo infrascripto faciendae quoscumque ligare.

§ 8. Sicque et non aliter, in praemissis omnibus et singulis, per quoscumque iudices et commissarios, quavis, etiam dicta apostolica, auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi auctoritate et facultate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 9. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac omnibus illis, quae singuli praedecessores praedicti in singulis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 10. Ut autem praesentes nostrae literae ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque deinceps possit aliquam in praemissis excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare, auctoritate et tenore praedictis, volumus et mandamus quod literae huiusmodi in valvis Cancellariae Apostolicae tribus diversis diebus, dum ipsa cancellaria tenebitur, per aliquem ex cursoribus nostris affi-

gantur, et donec illa duraverit, affixae teneantur, exindeque in quinterno Cancellariae, ubi similes constitutiones describi consueverunt, per eos, ad quos spectat, ad perpetuam rei memoriam, describantur et registrentur.

§ 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam etc. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, quinto decimo kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno IV.

Anno a nativitate Domini MDLIV, indictione XII, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Iulii divina providentia Papae III, anno eius IV, retrospectae literae apostolicae in valvis Cancellariae Apostolicae tribus diversis diebus, dum ipsa cancellaria tenebatur, et donec illa duravit, videlicet diebus martis IX, necnon iovis XI et sabbati XIII, mensis ianuarii, iuxta ipsarum literarum tenorem affixae et publicatae fuerunt per me Umbertum Hollonium, praelibati domini nostri Papae cursorum.

Ioannes Freile, magister cursorum.
Dat. die 18 decem. 1553, pontif. anno IV.

XXVIII.

Quod frater germanus alicuius Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis viventis, ad cardinalatum promovcri non possit.

Sanctissimus dominus noster dominus Iulius divina providentia Papa III.

Pro bono regimine sanctae Romanae Ecclesiae ac pro felici sacri collegii cardinalium directione, de ipsorum cardina-

Pauli II constitutio.

Innocentii VIII.

Et Iulii II.

Post praedictas constitutiones multae uniones perpetuae factae sunt, et tamen in Camera obligationes de solvendo annatas receptae non fuerunt vel exco-

Clansula praeservativa.

Decretum irritans.

Clansula derogatoria.

Forma et effectus publicationis.

Sanctio poenalis.

Publicatio.

lium consilio et unanimi assensu, praesenti decreto statuit.

Quod frater germanus cardinalis viventis creari non possit cardinalis.

§ 1. Ut nullo umquam tempore assumatur aliquis posthac in eiusdem Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalem, qui sit frater germanus alterius cardinalis viventis. Itaque eodem tempore duo fratres germani in eodem collegio nullatenus esse possint. Decernens et declarans fratres cardinalium viventium ad cardinalatus dignitatem penitus incapaces et inhabiles habendos et reputandos esse.

Dictaque sanctioni derogari non possit.

§ 2. Et ex nulla, quantumvis urgentissima, causa adversus hoc decretum dispensare licere.

Actum Romae, die veneris, xxvi mensis ianuarii mdlv, in consistorio.

Dat. die 26 ianuarii 1554, pontif. anno iv.

XXIX.

*Beneficiorum ecclesiasticorum possessionem, per provisos, literis apostolicis minime expeditis, apprehensam, nullam esse declarat, illosque privatos beneficiis fore decernit*¹.

Sanctissimus in Christo pater et D. N. D. Iulius divina providentia Papa III.

Gregorius X prohibuit electos ad ecclesiarum administrationem se immiscere ante sui confirmationem.

§ 1. Cui nuper innotuit quod, licet alias felicitis recordationis Gregorius X, in generali concilio Lugdunensi, sua generali constitutione sanciverit quod nullus ex tunc de cetero administrationem dignitatis, ad quam electus esset, priusquam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub oeconomatus vel procurationis nomine, aut alio de novo quaesito colore, in spiritualibus vel temporalibus, per se vel per alium, pro parte vel in totum, gerere vel recipere aut illis se immiscere praesumeret: omnes illos, qui secus fecissent, iure,

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.

si quod illis per electionem quaesitum foret, decernens eo ipso privatos.

§ 2. Et pia memoriae Bonifacius VIII etiam sua perpetua valitura constitutione sanciverit ut episcopi et alii praelati, superiores, necnon abbates, priores et ceteri monasteriorum regimina exercentes, quocumque nomine censerentur, qui apud Sedem Apostolicam promoverentur, aut confirmationis, consecrationis vel benedictionis munus reciperent, ad commissas eis ecclesias et monasteria (dictae Sedis literis, eorum promotionem, confirmationem, consecrationem seu benedictionem huiusmodi continentibus, non confectis) accedere, vel honorum ecclesiasticorum administrationem accipere non praesumerent, nullique eos, absque dictarum literarum ostensione, reciperent, aut eis parerent vel intenderent. Quod si forsitan contra praesumptum fuisset quod per episcopos, praelatos, abbates, priores et alios monasteriorum regimina exercentes praedicto tempore¹ actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim iisdem episcopi vel praelati, abbates, priores vel regimina exercentes de ecclesiarum vel monasteriorum eorundem proventibus perciperent.

§ 3. Et recolendae memoriae Paulus III, Romanus Pontifex praedecessor noster, quibuscumque tabellionibus publicis, sub excommunicationis laetae sententiae poena, inhibuerit ne ex tunc de cetero de transumptis supplicationum, praeterquam habentium, clausulam *quod earum sola signatura sufficeret*, ac decreto et concessione literarum seu mandatorum, possessionem beneficiorum ecclesiasticorum, vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, neve illa scribere vel subscribere aut quovis modo authenticare vel partibus tradere praesumerent; volens et apostolica auctoritate statuens, inter cetera, quod partes transumptis

¹ Math., praedictos medio tempore loco praedicto tempore (n. r.).

Cavit etiam Bonifac. VIII ne provisi de ecclesiis aliisque beneficiis, eorum curam susciperent, non confectis literis apostolicis provisionum huiusmodi.

Paulus III, sub excomm. poena, tabellionibus inhibuit ne de transumptis huiusmodi se rogarent.

Prohibens praeterea beneficia

titia ne huiusmodi transumptis uterentur.

seu literis aut mandatis huiusmodi ex tunc deinceps utentes, ac illorum praetextu possessionem huiusmodi apprehendentes, fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, suos non facerent; quinimo ad beneficia, in eisdem transumptis et literis ac mandatis expressa, efficerentur ipso facto perpetuo inhabiles, et ad restitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in utroque foro tenerentur; decernens sic iudicari debere, ac irritum etc.

Iulius statuerat per iudices quoscumque non iudicari iuxta tenores supplicationum signatarum.

§ 4. Et successive Sanctitas Sua, attendens quod ante confectionem literarum gratia apostolica est informis, inter alia, voluerit, statuerit et ordinaverit quod iudices in Romana Curia vel extra eam pro tempore existentes, etiamsi essent S. R. E. cardinales vel causarum Palatii Apostolici auditores aut quicumque alii, non iuxta supplicationum super impetratione signatarum tenores et formas iudicare deberent, etiam decreto irritanti adiecto.

Attamen provisi beneficiorum possessionem apprehendebant, literis apostolicis non expeditis.

§ 5. Nihilominus diversi episcopi et alii praelati, superiores et abbates, literis super dispensatione retinendi beneficia, per eos, antequam promoverentur aut eorum electiones confirmarentur, obtenta, per praedictam Sedem pro tempore concessis, minime confectis, beneficia per eos obtenta praedicta retinere, et diversae aliae personae ecclesiasticae possessionem beneficiorum ecclesiasticorum, eis dicta auctoritate conferri seu commendari, vel in eorum favorem uniri aut alias disponi concessionem, literis apostolicis desuper non expeditis, apprehendere praesumunt, inhabilitatem et alias poenas in sanctionibus et inhibitione et voluntate et statuto praedictis contentas damnabiliter incurriendo, in animarum suarum periculum.

§ 6. Volens periculis animarum huiusmodi latius occurrere, sanctiones et in-

hibitionem ac voluntatem et statutum huiusmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expressis, approbans et innovans ac perpetuo observari debere decernens.

§ 7. Et sanctiones ipsas ad inferiora beneficia ecclesiastica, quaecumque et quomodocumque qualificata, ampliando et extendens, hac sua in perpetuum valitura constitutione statuit et ordinavit quod omnes et singulae personae ecclesiasticae, tam saeculares quam quorumvis Ordinum regulares, cuiusvis status, gradus, ordinis vel conditionis existant, etiamsi episcopali vel archiepiscopali aut patriarchali vel alia maiori dignitate praefulgeant; quod de cetero, literis super dispensationibus retinendi beneficia, per eos, antequam promoveantur aut eorum electiones confirmantur, obtenta, eis per Sedem eandem pro tempore concessis, minime confectis, beneficia ipsa retinere, aut possessionem alicuius seu aliquorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura, saecularium vel quorumvis Ordinum regularium quorumcumque et qualitercumque qualificatorum, eis dicta auctoritate apostolica conferri seu commendari, aut in eorum favorem et commodum uniri seu alias disponi possessiones, literis apostolicis super collatione seu commenda aut unione seu alia dispositione huiusmodi non expeditis, per se vel per alium seu alios eius nomine, etiam supplicationum seu sumptorum vel transumptorum huiusmodi aut collationum eis postmodum de ipsis beneficiis, tamquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresse vacantibus, ordinaria vel alia quavis auctoritate factarum praetextu, apprehendere praesumpserint, aut per alios apprehensam, ratam et gratam habuerint; ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri et nudi detentores, ac violenti et sine aliquo

Sanctiones supra relatas confirmat.

Et extendit ad beneficia inferiora; eoque qui beneficiorum quorumcumque possessionem inveniunt, literis apostolicis desuper non expeditis, intrusos reparari iubet.

titulo in eis intrusi censeantur et pro talibus habeantur et reputentur; nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, ut praefertur, teneantur et obligati existant; constitutiones seu dictae Cancellariae regulae de annali et triennali possessione in illis locum non habeant; nec eisdem detentoribus et intrusis in aliquo suffragentur.

Immo beneficia ab aliis posse impetrari.

§ 8. Quinimmo beneficia, per eos, tempore promotionis suae aut eorum electionis confirmationis, obtenta, literis super dispensatione ea retinendi sibi concessa non expeditis, retinentes, aut possessionem beneficiorum, literis apostolicis super illis non confectis, apprehendentes seu per alios apprehensam, ratam et gratam habentes, beneficia sic retenta aut apprehensa et omne ius, quod in illis vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant; illisque et illo privari ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa ulterius et praetextu novi tituli aut novae commendae vel unionis seu alterius dispositionis, etiam apostolica auctoritate factae, assequi valeant, sed beneficia ipsa, tamquam de iure et facto vacantia, aliis conferri seu commendari, et per quosvis, tam ab eorum ordinariis collatoribus quam a Sede praedicta, libere impetrari possint.

Primumque provisi omni iure vacui censeantur.

§ 9. Et si beneficia ipsa litigiosa fuerint, colligantes in omni iure et ad omne ius, quod beneficia retinentibus aut possessionem apprehendentibus huiusmodi in eisdem beneficiis vel ad illa quomodolibet competeat aut competere poterat, eo ipso, absque aliquo iuris aut hominis ministerio, surrogentur et surrogati esse censeantur, ac in eorum favorem causa desuper pendens advocata et lis extincta fuisse et similiter esse censeantur.

§ 10. Quodque de cetero supplicationes, etiam manu nostra et motu proprio si-

gnatae, nisi habuerint clausulam, quod earum sola signatura sufficiat, nullam per literarum super illis conficiendis fidem aut probationem faciant seu praestent, nec ulla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur aut adhiberi possit.

Supplicationes vero, nisi sit clausula, quod sola signatura sufficiat, nullam faciunt probationem.

§ 11. Decernentes sic et non aliter, tam in eadem Curia quam extra eam, et in partibus per quoscumque iudices ac commissarios, quavis etiam apostolica auctoritate praedicta fungentes, etiam causarum Palatii huiusmodi auditores et ipsius S. R. E. cardinales, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi auctoritate et facultate, iudicari et definiri debere; ac irritum etc.

Praesentium litterarum firmitas.

Placet, publicetur et describatur etc.

XXX.

Prohibitio blasphemiarum et barattiarum in alma Urbe, et iurisdictione generalium inquisitorum haereticae pravitatis coercendi ipsos blasphematores ac eos scientes et non revelantes 2.

Iulius Papa III, ad futuram rei memoriam.

In multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quae in nostram hanc almam Urbem, propter eius amplitudinem magnumque advenarum undique in eam concursum, simul cum pluribus eximiisque virtutibus atque egregiis verae pietatis exemplis, irrepserunt, ad quas nos tollendas et extirpandas, omnem aciem mentis et cogitationis nostrae intendimus, nihil est quod animum nostrum magis exulceret et confodiat quam horribilis atque impia et christianis auribus

Causa istius constitutionis.

1 Matth. legit nullam aliam quam per (R. T.).

2 Contra hos blasphematores procedit etiam vicarius Papae, ut legitur in constitut. xlv Pauli III, Licet, sup., pag. 349; et de materia blasphematorum vide etiam Leonis X constitutionem viii, Supernae, tom. v, pag. 604.

intollerabilis divini nominis blasphemia. Cum audivimus sacratissimum Dei et Iesu Christi Domini nostri nomen, quod super omne nomen coelestia venerantur, terrestria adorant, inferna contremiscunt (quod ne temere quidem a quoquam, propter eius sublimitatem ac maiestatem, usurpandum sit), passim pravorum effectorumque hominum vocibus scindi, unaque cum eius sanctissimae Genitricis et venerabilium sanctorum et amicorum ipsius summi Dei nomine, detestandis blasphemis maledictisque lacerari, ut minime mirandum sit, si a christianis populis, in tantis calamitatibus constitutis, divinae iracundiae flagella non amoveantur, propterea quod, iuxta Sapientis dictum: A viri multum iurantis domo non discedet plaga.

Prohibitio enim poenarum impositione contra

§ 1. Quare nos, huiusmodi execrandum abusum simul cum ceteris omnibus, quantum, cum eiusdem Dei adiutorio, fieri poterit, extirpare volentes, ut hanc ipsam urbem, domicilium ac sedem Spiritus Sancti, omnibus inquinamentis mundatam ac perpurgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc, qui sequitur, modum, quoad praefatum horrendae blasphemiae crimen, motu proprio et ex certa nostra scientia et voluntate, invocata Dei omnipotentis iustitia, decernimus, statuimus et ordinamus.

Blasphemantes Deum, Christum et Spiritum Sanctum

§ 2. Blasphemantes scilicet Deum Patrem omnipotentem vel eius Filium Unigenitum, Dominum et Redemptorem nostrum Iesum Christum, seu Spiritum Sanctum, vel particulariter et explicite, vel generaliter et implicite, attribuendo Divinae Maiestati quae illi minime conveniunt, vel removendo quae eam decent, primo convicti, si divites fuerint, compellantur ad solvendum scuta auri quadraginta; si vero pauperes, solvant decem; quae si nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice convictis, nobiles,

divitibus sive pauperibus, duplicetur poena pecuniaria proportionabiliter ad primam huiusmodi mulctam, atque insuper incurrant infamiam et inhabilitatem ad beneficia quaecumque, ad gradus, dignitates et honores obtinendos. Vilibus convictis perfodiatur lingua. Tertia vice convictis nobiles, tam divitibus quam pauperibus, triplicetur poena pecuniaria respective, ut supra. Ulterius sint ipso iure privati beneficiis ecclesiasticis et officiis quibuscumque, dignitatibus, titulis, magistratibus, honoribus; sint intestabiles, tam active quam passive; sint inhabiles ad ferendum testimonium; sint banniti publice per triennium ab Urbe. Vilibus imponatur fustigatio aut deportatio ad triremes per triennium, et exulent perpetuo.

Mariamque Virginem,

§ 3. Idem servetur contra blasphemantes ipsius Domini nostri Iesu Christi Matrem beatissimam semper Virginem Mariam.

Sanctos et Sanctas.

§ 4. Blasphemi in sanctos vel sanctas Dei corrigantur severe, arbitrio dominorum iudicum, habita ratione qualitatis et gravitatis criminis, cum ceteris circumstantiis iure attendendis.

Poenarum applicatio.

§ 5. Volumus autem et statuimus ut omnes poenae pecuniariae exigendae applicentur tantummodo sustentationi orphanorum utriusque sexus cathecumenorum et puellarum.

Iurisdictione inquisitorum generalium in blasphemos,

§ 6. Iudices vero tam horreni et impii criminis deputamus et instituimus reverendos dominos inquisitores nostros generales, quos volumus posse addere praestitutis poenis et maxime in corpore, si modus blasphemiae, ob gravitatem, impietatem vel malitiam, id exposcat.

Dubiaque declarandi.

§ 7. Partes eorumdem minorum iudicum erunt declarare, si dubium occurrat, qui nobiles, qui plebei, qui divites, qui pauperes sint habendi.

§ 8. Insuper, ne sacrilega et mortifera

Scienter reve-
lent blasphematores, alioquin poenas hic poenae incurrent.

haec pestis, si lateat, minus curari vel praecidi possit, ex omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus et singulis, cuiuscumque sint gradus et conditionis, qui sciverint aliquos blasphemasse, ut supra, quod eos denuncient infra triduum reverendissimis iudicibus, vel per se ipsos vel per chirographum, modo et ordine inferius exprimendo. Sicque omnes et singulos in districto Dei iudicio requirimus, et eorum conscientias aggravamus. Monendo tamen eos quod, si constiterit aliquem scientem noluisse denunciare, cuiuscumque fuerit status, dignitatis et conditionis, praeter ultionem iustitiae divinae, quam ei annunciamus, et praeter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam et ob neglectum honorem Dei, punietur eisdemmet poenis, quibus blasphemi, et sic eos mulctari praecipimus; non enim solum digni sunt poena aut supplicio, qui ea faciunt, sed et qui non corrigunt facientes.

Volentes eos denunciare secreto, servent hic tradita.

§ 9. Cupientes denunciare secrete, scribant in chirographo nomen blasphemiae et speciem, locum et diem blasphemiae, et si placuerit apponere nomen proprium, addant duos vel saltem unum testem; si vero maluerint ipsi denunciantes suppressere nomina propria, adscribent tres vel saltem duos in chirographo, qui sint testes de blasphemia, et illud per religiosam personam, per spiritualem patrem, cui confidant, mittant uni, cui voluerint, ex reverendissimis iudicibus ordinariis, quibus, ita ad deferendum electis, praecipimus, in virtute Spiritus Sancti et sanctae obedientiae, quod nemini habeant revelare denunciante testes vel denunciatos, nisi tribunali iam decreto, in quo volumus servari omnino secretos, tum denunciante tum testes, non secus ac servantur in causa fidei.

§ 10. In condemnando pro hoc execrabili scelere, stabitur duobus testibus fide-

dignis; poterit haberi loco testis unius denunciante, si medio iuramento denunciaret, diligenter observata qualitate, integritate et reliquis circumstantiis, tum denunciantis tum alterius testis.

Denunciator cum uno teste pleno probet.

§ 11. Si qui (quod Deus avertat) inventi fuerint denunciante vel attestante falso, subeant poenas blasphemorum, et illomet ordine, et nihilominus severissimis et gravissimis poenis, etiam in corpore, affligantur, ac ad triremes perpetuo deputentur.

Falsus denunciator vel testis subeat blasphemorum poenas.

§ 12. Blasphemis non accusatis nec denunciatis, si seipsos humili et contrito corde accusent, si de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes poenas a nobis impositas; interim tamen lacrymis, orationibus et ceteris voluntariis poenitentibus, peccatum maxime detestabile redimant in misericordia Domini.

Blasphemi se deferentes, non puniuntur.

§ 13. Quia vero compertum habemus ludos, quos barattarias vulgus appellat, praeter multas iniquitates, quibus causam praebent, blasphemiam maxime enutrire, gignere et evomere, ideo, auctoritate nostra, in spiritu Domini, praesenti decreto nostro et motu proprio amovemus, damnamus, prohibemus omnes huiusmodi barattarias, tamquam semina plurium impietatum. Et qui in posterum ausi fuerint eas manutenere vel exercere, volumus ac iubemus eos carceribus mancipari de facto, et puniri poenis a iure contra aleatores statutis; et insuper arbitrio dominorum iudicum praefatorum etc. mulctari gravissime pro transgressione huius nostrae prohibitionis, a qua nullum excipimus, cuiuscumque sit gradus, dignitatis vel conditionis; et pro hac causa dumtaxat, cassamus, irritamus, annullamus quamcumque praetensam licentiam vel exemptionem.

Prohibitio tenendi barattarias.

§ 14. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis etc.

Transumptorum adest.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima februarii MDLIV, pontificatus nostri anno IV.

Dat. die 1 februarii 1554, pontif. anno IV.

XXXI.

Ecclesiarum praelati ex Palatio Apostolico panem habentes, familiares et continui commensales Romani Pontificis declarantur; eorumque beneficia ipsi Pontifici reservantur¹.

Sanctissimus in Christo pater et dominus noster dominus Iulius divina providentia PP. III.

Causa istius declarationis.

Cui nuper innotuit quod a nonnullis vertitur in dubium, an ecclesiarum praelati panem ex Palatio Apostolico, ratione personae suae et non alterius officii per eos pro tempore obtenti, quotidie habentes, sint Sanctitatis Suae veri et indubitati, et non ficti aut per privilegium, praelati domestici et continui commensales, considerans panem huiusmodi eis non nisi ratione familiaritatis et continua commensalitate exhiberi.

Declaratio quod ecclesiarum praelati panem habentes ex Palatio Apostolico, sint veri familiares et continui commensales Pontificis.

§ 1. Et propterea volens dubium huiusmodi, suae declarationis oraculo, de medio tollere, declaravit omnes et singulos ecclesiarum praelatos, qui, solum ratione personae suae et non alicuius officii per eos pro tempore obtenti, panem ex Palatio Apostolico quotidie habent, seu habere possunt et in posterum habebunt, seu habere poterunt, licet in eodem Palatio non habitent, et ultra panem alia victui humano necessaria non habeant, nec in posterum habituri sint, Sanctitatis Suae veros et indubitatos, et non ficte aut per privilegium, praelatos domesticos et continuos commensales esse ac in posterum fore, et pro talibus et ut tales censi et reputari debere, ita ut sub regulis Can-

¹ Aliam super huiusmodi familiaritate sanctionem edidit Paulus III in constitutione III, *Sanctissimus*, sup. pag. 183.

Bull. Rom. Vol. VI.

61

cellariae Apostolicae et aliis constitutionibus suis, tam editis quam edendis, de veris familiaribus continuis commensalibus Sanctitatis Suae loquentibus, comprehensi, et illis, quoad omnia, subiecti sint, ipsique illis uti, potiri et gaudere possint.

Beneficiorum collatio Pontifici reservata.

§ 2. Et Sanctitas Sua de beneficiis ecclesiasticis per eos pro tempore obtentis, qualitercumque qualificatis et ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem quoruncumque collatorum, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, etiam indultum speciale super conferendis beneficiis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus a Sanctitate Sua aut Sede Apostolica habentium, communiter vel divisim, spectantibus, quae per eorum obitum in Romana Curia vel extra eam in posterum vacabunt, tamquam Sanctitati Suae, ratione familiaritatis et continua commensalitate huiusmodi, generaliter reservatis, providere et de illis disponere libere et licite possit, in omnibus et per omnia, perinde ac si ipsi praelati in dicto Palatio habitarent et, ultra panem, alia victui humano necessaria haberent.

Decretum irritans.

§ 3. Sicque per quoscumque etc., etiam cardinales, praelatorum ac causarum Palatii Apostolici auditores, in quavis causa et instantia, sublata etc., iudicari et definiti debere; ac irritum etc.

Placet, publicetur et describatur. I.

Lecta et publicata fuit suprascripta regula Romae in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, die vero martis, xii mensis februarii, pontificatus praelibati sanctissimi domini nostri domini Iulii divina providentia Papae III anno IV.

A. Lomellinus, cursor.

Pub. die 13 februarii 1554, pontif. anno IV.

XXXII.

Contra hebraeos retinentes libros Thalmudi et alios, in quibus nomen Iesu Salvatoris nostri etc. cum blasphemia aut alias ignominiose nominatur.

Iulius Papa III universis et singulis venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum ordinariis, salutem et apostolicam benedictionem.

Causa constitutionis.

Cum, sicut nuper, non sine animi nostri molestia, accepimus, licet alias venerabiles fratres nostri S. R. E. cardinales, haereticæ pravitate in universa republica christiana inquisitores generales, certum hebraicorum librorum volumen, Ghemarot Thalmud¹ nuncupatum, nonnulla indigna et legem divinam orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato nostro damnaverint et igne comburi fecerint, nihilominus inter ipsos hebraeos adhuc esse dicantur diversi libri diversas contra Christum Redemptorem nostrum eiusque sanctissimum nomen et honorem blasphemias et ignominias continentes.

Iussu comburendi libros Thalmud etc.

§ 1. Nos, in praemissis opportune providere volentes, vobis et vestrum cuilibet per praesentes committimus et mandamus quatenus singulis universitatibus hebraeorum, infra limites iurisdictionis vestrae consistentibus, ex parte nostra intimetis et notificetis quod, elapsis quatuor mensibus a die intimationis et notificationis huiusmodi, omnes et singuli libri, in quibus nomen Iesu Salvatoris nostri, quod Iesevi Hanozri dicitur, cum blasphemia, aut alias ignominiose nominatur, tam in eorum sy-

¹ *Talmud et Thalmud (doctrina)*, opus omnem theologiae et morales doctrinam hebraeorum continens. Duplex est, *Hierosolymitanum* et *Babylonicum*: illud brevius, sed vetustius, editum primo Venetiis 1523 uno in folio volumine; hoc, magnum revera opus, ibidem decem annorum spatio (1520-1530), duodecim in folio voluminibus lucem vidit. Utrumque duobus partibus constat, *Mishna*, quæ *Secunda lex* (*deuteronomus*), et *Gemara*, quæ *Complementum* sonat. Babylonicum, de quo hic Pontifex, fabulis, erroribus mirum in modum scatet (R. T.).

nagogis et locis publicis quam privatis domibus, et alias ubique locorum diligentissime exquirantur; et qui libros huiusmodi penes se quoquo modo habere reperti fuerint, debitis poenis, tam pecuniariis et confiscationis honorum, quam, si eorum contumacia aut qualitas delicti id exegerit, corporis, etiam ultimi supplicii, ac alias prout a fide Christi apostatantes puniuntur, irremissibiliter puniantur; et nihilominus, eisdem quatuor mensibus elapsis, per vos vel alium seu alios, quos ad hoc duxeritis deputandos, libros huiusmodi cum omni diligentia inquiratis et studiose investigetis, inquirique et investigari faciatis, et eos quos libros huiusmodi penes se habere repereritis, poenis, quibus apostatantes praefati puniuntur, omnino et irremissibiliter puniatis.

Prohibito hebraeos vexandi occasione aliorum librorum

§ 2. Non permittentes de cetero eosdem hebraeos (qui, in memoriam Passionis dominicæ, a sancta matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra allekti ad verum Christi lumen, divino afflante spiritu, convertantur) a quibusvis, etiam apostolica auctoritate fungentibus, occasione cuiusvis sortis librorum apud eos existentium, dummodo blasphemiam, ut praefertur, non contineant, nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari aut molestari; contradictores quoslibet et rebelles, ac vobis in praemissis non parentes, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas ac etiam pecuniarias, arbitrio vestro moderandas et applicandas, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas praedictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Derogatio constitutionum.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac ipsorum hebraeorum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et literis aposto-

licis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis clausulis et decretis quomodolibet concessis ac etiam iteratis vicibus approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro-

Flies transumptorum.

expressis habentes etc.

§ 4. Et quia difficile foret etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI^{II} maii MDLIV, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 29 maii 1554, pontif. anno v.

XXXIII.

Declaratio bannimentorum contra facinorosos aliosque exules et bannitos Status Ecclesiastici editorum.

Iulius Papa III, ad futuram rei memoriam.

Edicto publico statutum Iulius bannitos a toto Ecclesiast. Statu exulare.

§ 1. Nuper volentes Ecclesiastici nostri Status et praesertim huius almae Urbis nostrae securitati honestatique prospicere, pravorumque et scandalosorum hominum periculosam permixtionem a bonorum et quietorum commercio prohibere, per nostrum edictum xxv praesentis mensis datum praecepimus et mandavimus ut omnes quorumcumque locorum exules et ab ipsorum principibus damnati seu banniti, per totum sequentem diem post ipsius edicti nostri publicationem, debeant ex praedicta alma Urbe nostra, et infra quatuor dies immediate subsequentes, ex toto dominio ecclesiastico recessisse, sub poenis in praefato edicto nostro contentis.

Exortae postmodum plurimae sunt quaestiones super personis, quas in illo comprehendendi esset iudicandum.

§ 2. Cum autem, post huius edicti publicationem, ad nostram plurimorum relatu notitiam devenerit multas difficultates super ipsius edicti intelligentia, propter eius generalitatem, fuisse subortas et alias suboriri posse, cum nonnulli ex aliis terris et provinciis oriundi in cives Romanos adsciti sint; multi domicilium in hac alma Urbe nostra contraxerint; alii, ratione officiorum vel beneficiorum in ea resideant; alii ecclesiasticis ordinibus sint insigniti, qui forte a suis principibus originariis vel aliis banniti fuerunt, vel quos in posterum ab eisdem banniri contingeret; multi etiam, qui olim exules seu banniti

notorie fuerunt, deinceps absolutionem, quae non ita notoria sit, ab ipsorum principibus obtinuerint; nonnulli praeterea sint, qui solum in contumaciam, vel nulliter et inique et nullo iuris servato ordine, vel levibus interdum de causis et ad breve etiam tempus condemnati bannitique fuerint; aliqui etiam, qui salvum conductum et securitatem in eadem alma Urbe et aliis ditionis nostrae terris commorandi a nobis ipsis habuerint; quos durum quippe esset et a mente nostra valde alienum illiusmodi edicto indifferenter et indistincte comprehendi.

Declarat Iulius eo edicto non comprehendit si quorum causa et sententia declaratae sint per gubernatorem almae Urbis;

§ 3. Quare, ad tollendas super his omnes ambiguitates et captiones periculae, quae ex eo aliquibus fortasse innocentibus creari posset, tenore praesentium declaramus mentis nostrae fuisse et esse praefato edicto nostro nullatenus comprehendi, nec illius poenis subiici cives Romanos quamvis non originarios, neque in hac ipsa alma Urbe nostra domicilium habentes, neque ratione officiorum aut beneficiorum in ea residentes, neque ecclesiasticis ordinibus insignitos, etiam si sint a suis principibus originariis seu aliis banniti vel condemnati, vel quos in posterum condemnari vel banniri contingeret, neque etiam quosvis alios comprehendendi, quorum prius condemnationes et banna coram gubernatore praedictae almae Urbis nostrae producta et per eum examinata, atque exulibus et bannitis ipsis affixa et publicata non fuerint. Nos enim hos omnes praefato nostro decreto poenisque in eo contentis minime comprehensos esse, et ita ab omnibus censi debere declaramus, decernimus et iubemus.

Obstantia tollit.

§ 4. Non obstantibus praemissis ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI^{II} maii MDLIV, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 29 maii 1554, pontif. anno v.

XXXIV.

Impositio annui subsidii decem ducatorum auri de Camera, per unamquamque iudaeorum synagogam Status Ecclesiastici persolvendorum, pro manutenzione domus cathecumenorum Urbis.

**Iulius episcopus servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Pastoris aeterni vices, licet immeriti, gerentes in terris, curis urgemur assiduis et continua meditatione pulsamur ut omnes in umbra mortis sedentes ad ovile dominicum undecumque deducantur, et deducti, pasqua sibi necessaria inveniant, in Domino confoveantur, et spiritualibus proficiant incrementis.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, in quampluribus locis nobis et Romanae Ecclesiae subditis quaedam bona seu redditus pro pauperum hebraeorum sustentatione et aliis eorum operibus seu caeremoniis deputata sint, seu ipsi hebraei ad huiusmodi caeremonias et opera exercenda certas contributiones facere soleant, ac proventus domus seu hospitalis cathecumenorum Urbis, in quo ipsi iudaei, ad Christi fidem pro tempore conversi et fonte Baptismatis renati, charitative recipiuntur ac in fide catholica instruuntur, ita exigui et tenues existant, ut ad ipsorum cathecumenorum sustentationem et aliorum piorum operum, quae inibi exercentur, manutenzione non suppetant.

§ 2. Nos, quibus christifidelium eorumque animarum universalis cura imminet, attendentes quod ex huiusmodi conversione iudaeorum, illorum universitati etiam ab expensis, quibus eosdem pauperes iudaeos, qui pro tempore convertuntur, ante eorum conversionem sustentare deberent, releventur, non modicum proveniat commodum; et propterea congruum esse censentes quod dicti iudaei ad eorundem cathecumenorum sustentationem

contribuere debeant, bonorum, reddituum, contributionum et locorum praedictorum qualitates, quantitates, situationes, nomina, cognomina, valores, etiam annuos, pro expressis habentes, motu proprio, non ad ipsorum cathecumenorum vel alicuius eorum nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate et ex certa scientia, auctoritate apostolica, tenore praesentium, volumus, statuimus et ordinamus quod quaelibet universitas seu congregatio eorundem iudaeorum seu hebraeorum, tam in dicta Urbe nostra quam in aliis civitatibus, terris et provinciis, ac aliis locis nobis et eidem Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis, nunc et pro tempore consistentibus, pro quolibet eorum loco, synagoga seu alias nuncupato, in Urbe et aliis civitatibus, terris, provinciis et locis praedictis existente, in quo eorum superstitiones seu caeremoniae fieri solent, summam decem ducatorum auri de Camera hospitali seu domui cathecumenorum Urbis huiusmodi, aut illius pro tempore deputatis, pro eorundem cathecumenorum sustentatione, in festo Omnium Sanctorum singulis annis, solvere debeant et teneantur: ita tamen quod repartitio summae decem ducatorum huiusmodi iuxta singularum synagogarum cuiuslibet provinciae facultates fiat, gravando unam plus alia, iuxta illius facultates, et ditior pro paupere synagoga provinciae huiusmodi contribuere et proportionabiliter solvere debeat; decernentes universitatem seu congregationem hebraeorum huiusmodi unam plus alia, prout illius facultates suppetent, gravari posse et debere; ipsamque universitatem seu congregationem ad solutionem decem ducatorum huiusmodi, pro qualibet synagoga, teneri et efficaciter obligatam fore, et ad solutionem eandem, ut praefertur, faciendam, tam per dilectos filios nostros

Ioannem Michaellem, tituli Sanctae Mariae in Aracaeli presbyterum, et Innocentium, Sancti Honuphrii diaconum, cardinales, modernos et pro tempore existentes hospitalis seu domus huiusmodi protectores et locorum ordinarios ac alios quoscumque iudices et personas censuris et poenis, ac bonorum, reddituum et locorum praedictorum, privationis ac inhabilitatis ad illa, omnibusque aliis iuris et facti remediis cogi et compelli posse; necnon praesentes literas perpetuum firmitatis robur obtinere et inviolabiliter observari; sicque per quoscumque, quavis auctoritate fungentes, iudices et personas, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari, interpretari atque decidi debere; irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 3. Mandantes nihilominus eisdem protectoribus et locorum ordinariis, eorumque vicariis et officialibus ac eorum singulis, quatenus eisdem cathecumenis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, ut praesentes literas in eisdem civitatibus, terris, provinciis et locis publicent et observent, ac sub similibus censuris et poenis publicare et observare faciant. Necnon universitatem seu congregationem iudaeorum seu hebraeorum huiusmodi ad solutionem praedictam, ut praefertur, faciendum cogant et compellant, contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas praefatas ac etiam pecuniarias, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras et poenas praedictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 4. Non obstantibus praemissis ac felicis recordationis Bonifacii Papae VIII,

praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali de duabus diætis edita, dummodo ultra tres diætas aliquis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, ac quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon statutis et consuetudinibus ac reformationibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, exemptionibus et literis apostolicis, ac etiam cameralibus eisdem universitati et iudaeis ac quibusvis aliis, etiam ex onerosis et aliis causis, sub quibuscumque tenoribus et formis ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis et alias quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus, etiam si, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie pari motu derogamus, illaque adversus praemissa nullatenus suffragari posse decernimus, contrariis quibuscumque; seu si aliquibus, communiter vel divisim, ab Apostolica Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 5. Et quia difficile foret etc.
Nulli ergo etc.

Datum Romae apud S. Petrum anno Incarnationis dominicae millesimo quin-

Redditus domus cathecumenorum exigui.

Quaecumque synagoga et universit. hebraeorum Status Ecclesiastici decem ducatos auri quolibet anno domui cathecumenorum solvere debet.

Executores huiusmodi literarum deputat.

Obstantium de re. etc.

Transumptum idem.

gentesimo quinquagesimo quarto, pridie kalendas septembris, pontificatus nostri anno v.

Dat. die 31 augusti 1554, pontif. anno v.

XXXV.

Contra homicidas, brigosos, duellantes et alia gravia crimina patrones, bannitosque et eorum complices, receptatores et fautores.

Iulius Papa III, motu proprio, etc.

§ 1. Cum, sicut accepimus, licet alias felicis recordationis Pius II, Paulus etiam II, Sixtus IV, Innocentius VIII, Iulius similiter II et Clemens VII et forsitan alii Romani Pontifices praedecessores nostri, inter alias, pro almae Urbis et totius S. R. E. temporalis Status quiete et tranquillitate, susceptas curas et factas provisiones, contra homicidas et in capitalibus inimicitibus perseverantes, brigosos nuncupatos, pacis aut treguae fractores, sine Romani Pontificis aut officialium suorum licentia, cavalcatas seu armorum collectas facientes, ius sibi ipsis dicentes, aliosque tunc expressos delinquentes, ipsorumque homicidarum et aliorum praedictorum, seu pro quocumque alio capitali crimine condemnatorum receptatores, aut aliis, necnon quibuscumque personis singulari certamine (quod duellum appellant) pugnare volentibus, locum, auxilium, favorem et consilium, directe vel indirecte, per se vel alium, publice vel occulte, praestantes, diversas ediderunt constitutiones et leges cum diversarum censurarum ecclesiasticarum et aliarum poenarum comminatione et impositione, prout in singulis eorumdem praedecessorum desuper confectis literis plenius continetur.

§ 2. Et a certis annis citra, sicut etiam facti notorietate est omnibus cognitum,

nonnulli inobedientes contra tam salutiferas praedecessorum huiusmodi literas ordinationesque, inhibitiones et decreta in illis contenta, elata cervice temerarioque ausu venire et facere praesumpserint, censuras et poenas praedictas in eisdem literis contentas damnabiliter incurrando; attamen qui pro tempore fuerint iudices, ad quorum officium ea cura spectabat, pro dictarum literarum observantia et publicae quietis manutentione, contra eos procedere neglexisse, seu remissius egisse reperiuntur.

§ 3. Nos, considerantes quanta cum maturitate a praedecessoribus nostris literae praedictae emanaverint, et quantum publico bono illarum observantia sit profutura, et propterea nolentes ullo pacto, quantum in nobis est, tolerare quod illarum executio negligatur, literas praedictas, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis haberi volumus, et in eis contenta quaecumque approbantes et innovantes, motu proprio et ex certa nostra scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, venerabili fratri Phylo, episcopo Asculano moderno, et pro tempore existenti almae Urbis gubernatori, ut, post solemniter in publicis consuetis Urbis locis, prout ipsi Phylo gubernatori videbitur, praesentis cedulae faciendam publicationem, omni ulteriori mora et quocumque alio respectu postpositis et cessantibus, contra omnes et singulas communitates, universitates, necnon duces, marchiones, comites, barones, domicellos et dominos temporales, armorum capitaneos, civesque, incolas et particulares personas quascumque civitatum, oppidorum, terrarum, castrorum, villarum et aliorum locorum eidem Romanæ Ecclesiae mediate et immediate subiectorum, in dictis literis expressorum, qui singulis praedecessorum praedictorum literis praedictis

In contravenientes tamen officiales remissius processerunt.

Nic ideo Pontifex illas constitutiones innovat, et gubernatori Urbis eorumdem executionem et observantiam committit.

et contentis in eis hactenus quomodolibet contraiverunt, sive fecerunt, in futurumque (quod absit) contraibunt vel facient, ad declarationem executionemque censurarum et praedictarum poenarum rigore et irremissibiliter procedant et ipsorum quilibet procedat, praesentium tenore, in virtute sanctae obedientiae, et sub indignationis nostrae poena, praecipimus et mandamus.

Et contra praedictum non modo per viam inquisitionis vel denunciationis, sed etiam ex officio et per viam querelae et accusationis procedi mandat;

§ 4. Et ne de modo citandi et procedendi, probationibusque faciendis, dubitari, aut per disputationum subtilitates et plerumque etiam cavillationes, dictorum praedecessorum et nostra, circa publicam tranquillitatem huiusmodi, frustretur intentio, volumus et etiam per modum legis perpetuo valiturae ordinamus quod contra communitates, universitates et alios praedictos dictarum literarum transgressores et quemlibet eorum, tam per viam inquisitionis seu denunciationis et ex officio curiae, quam per viam accusationis seu querelae, a quocumque proponendae, procedi valeat.

Eosque citari posse per edictum, cuius formam hic tradit;

§ 5. Possintque ipsi, contra quos fuerit procedendum, citari per edictum, hoc modo publicandum, videlicet ut contra Romanos cives seu incolas ab Urbe absentes, necnon barones, domicellos, communitates, universitates, collegia, personas quascumque locorum intra quadraginta miliaria sitorum, debeant originales cedulae edicti, per nuntium sive mandatarium aut cursorem vel praekonem publicum affigi in valvis Curiae Capitolii, hora qua senator cum suis collateralibus pro iure reddendo in aula ipsius Curiae more solito sedebit; et postquam ita perfecterint, in ingressu sive ianua aulae praedictae alta voce legi et publicari; et deinde cedula ipsa, eodem modo affigatur et publicetur ad valvas domus habitationis cuiuslibet citandi, si in Urbe habitationis domum habuerit, alioquin ad valvas cu-

riae gubernatoris praedicti, hora simili, qua ipse gubernator, vel suus locumtenens pro iure reddendo sedebit. Contra alios vero locorum distantiorum citandos quoscumque, similis affixio et publicatio fiat in valvis ecclesiae S. Petri ac Cancellariae Apostolicae, et in audientia publica literarum contradictarum, diebus videlicet, quibus audientiae lectio celebrabitur, aliis vero diebus, eiusdem audientiae loco, in acie Campi Florae, non enim verisimilis esse poterit, neque excusabilis ignorantia rei tam patenter notificatae: ideoque volumus quod huiusmodi citatio ipsos sic citandos, respective arctet atque afficiat, perinde ac si personaliter per nuntium seu per literas citati fuissent, etiam aliter non docto quod ad eos eorumque personas seu domos tutus non pateat accessus, dummodo in quolibet edicto, terminus ad comparendum apponatur congruus, ita quod possit ad locum ex quo quilibet reus citabitur, ipsius edicti notitia verisimiliter pervenire, et deinde citatus, arrepto itinere, commode comparere. Neminem autem putamus dubitaturum fore quod congruus sit terminus, si, pro locis intra quadraginta miliaria ab Urbe sitis, octo dies assignentur; et pro distantioribus locis, si pro singulis viginti miliaribus distantiae, dictis octo diebus duo dies addantur; praesumaturque illico, praeterito termino huiusmodi, ipsius edicti propositio et publicatio ad eorumdem citatorum notitiam pervenisse, ita quod non recipiatur probatio in contrarium. Loca autem, ex quibus rei citari, et distantia praedicta computari debeat, volumus et decernimus esse illa, in quibus per receptionem homicidarum, bannitorum aliorumque praedictorum, aut alias praedecessorum huiusmodi literis contraventum seu contrafactum fuisse proponitur, etiam si ipsi rei citandi tunc ibi non habitent, neque reperiantur, seu etiam a

multo ante propositionem edicti huiusmodi praeterito tempore citra, aut ibi numquam fuerint neque habitaverint, cum eis sit imputandum, qui in talibus locis deliquerunt, et quoniam temeritatis et delicti fomitem ibi habuerint, ac etiam de re solliciti esse debebunt, nec digni sunt qui alibi quaerantur, maxime postquam praesenti lege publicata, intelligent quo sit modo contra eos procedendum.

Et summario
se nullo iuris
ordine servato
contra eosdem
processus fieri
mandat;

§ 6. Volumus praeterea quod in quolibet processu, contra sic citatos faciendo, procedatur summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, nulla terminorum, qui in Curia substantiales appellantur, aut alias iudiciaria observatione interveniente, sed sola facti et contraventionis literarum praedictarum veritate inspecta.

Bannitorum re-
ceptatorum et
fautorum igno-
rantiae excusa-
tionem non re-
cipi decernit,
nisi receptato-
res sint publici
hospitatores;

§ 7. Et ne etiam super culpa vel excusatione ipsorum citatorum, forsan ignorantiam factae contraventionis literarum huiusmodi allegantes, disputando, literis praedictis, et praedecessorum ac nostrae intentioni, publicaeque tranquillitati huiusmodi, per pravas malorum astutias et fucata media, fraus aliqua fiat, declaramus et volumus ut, quoad illos, qui hactenus deliquerunt, circa praesumendam vel probandam eorum scientiam, si ad se defendendum, prout citati erunt, comparuerint, servetur, qualiscumque sit, iuris communis dispositio; quo vero ad illos, qui in futurum deliquisse dicentur, etiam aliis contra eos probationibus non factis, praesumantur, intelligantur et iudicentur scienter literis praedictis (quantum attinet ad receptionem, consilii, auxilii, victualium, loci et favoris praestationem) contravisse, poenasque in illis contentas incurrisse quicumque aliquem in alma Urbe seu alia qualibet ex sanctae Romanae Ecclesiae immediate subiectis civitatibus, terris et locis, pro quocumque crimine capitali, per ipsius Urbis alia-

rumque civitatum ac terrarum et locorum iudices publice bannitum receptaverit, seu illi consilium, victualia, auxilium, favorem, ac pro singulari certamine faciendo locum praestiterit, seu praestari iusserit, curaverit vel permiserit, aut aliquid aliud de praemissis in dictorum praedecessorum literis prohibitis fecerit, et per cuius, etiam absentis et ignorantis, vassallos, officiales, ministros, agentes et homines quoscumque talia facta aut permessa fuerint. Aequae enim peccare arbitramur qui per se ipsum facit et qui non curat ne fiat per eos, quos ipse cohibere potest, alioquin facile esset literarum praefatarum effectum illudere, si illis, qui scire et curare per se ipsos debent, ignorantiae propriae, culpaque alienae permitteretur allegatio, nisi forte de receptione facta delati fuerint publici hospitatores, quos, quoniam suorum hospitem conditionem explorare non tenentur, nolumus censerit esse in culpa, nisi probeatur quod scienter peccaverint.

§ 8. Volumus quoque praesentis cedulae solam signaturam, etiam absque eo quod data et registrata fuerit, et tam ipsam originalem, quacumque constitutione vel regula forsitan contraria non obstantibus, quam eius exempla per notarium Curiae praesentis et pro tempore futuri gubernatoris subscripta, ubique fidem facere.

Solam signaturam sufficere, et eius exempla, a notario curiae gubernat. subscripta, fidem facere declarat;

§ 9. Non obstantibus omnibus illis quae dicti praedecessores in suis literis praedictis voluerunt non obstare, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, statutisque et consuetudinibus, iuramento etc. roboratis, privilegiis quoque, indultis et literis apostolicis quibusvis, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus et aliis quibusvis, quacumque, tam mundana quam ecclesiastica auctoritate fulgentibus, personis, concessis et innovatis, illorum tenores, etiamsi, pro sufficienti illorum derogatione, totalis ex-

Contrariisque derogat.

pressio seu insertio, vel alia certa forma requireretur, pro sufficienter expressis habentes, ceterisque contrariis quibuscumque.

Placet, et ita motu proprio praecipimus et ordinamus. I.

MARCELLUS II

PAPA CCXXIV

Anno Domini MDLV.

Marcellus, tituli S. Crucis in Hierusalem cardinalis Cervinus Politianus, electus est Summus Pontifex die IX aprilis MDLV; retento baptismali nomine, Marcellus II voluit appellari; sequenti die sacra thiara insignitus est. Vixit temporibus Caroli V imperatoris, seditque dies XXI, nulla habita cardinalium promotione. Fato cessit die prima maii eiusdem anni, et sepultus est ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies XXII ¹.

PAULUS IV

PAPA CCXXV

Anno Domini MDLV.

Paulus IV, Neapolitanus, Ioannes Petrus Carafa cardinalis Theatinus antea dictus, electus est Romanus Pontifex die vigesima tertia maii, anno millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto et solemniter pompa coronatus. Sedit in pontificatu, temporibus Caroli V et Ferdinandi I imperatoris, annos IV, menses II, dies XXVII, diversis promotionibus XIX selectos viros in sacrum senatum cooptavit. Obiit die decimaseptima mensis augusti, anno millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, et sepultus est ad Sanctam Mariam supra Minervam. Vacavit Sedes menses IV, dies VII.

¹ Exclusis extremis.

I.

Hiberniae insulam regio titulo aliisque regalibus praeminentiis decorat, instantibus Philippo II Hispaniarum et Mariae Angliae regibus ¹.

Illius, per quem reges regnant et principes dominantur, vices, licet immeriti, gerentes in terris, votis catholicorum regum et principum, quorum probata in Deum pietatis et eximiae erga Romanam Ecclesiam fidei constantia, ac sincerae devotionis affectus in nostro et Apostolicae Sedis conspectu clarere dignoscuntur, libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

§ 1. Hinc est quod nos charissimum in Christo filium nostrum Philippum regem et charissimam in Christo filiam nostram Mariam reginam Angliae et Franciae illustres, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, insulam Hiberniae, cuius ab eo tempore quo illius dominum per Sedem praedictam adepti sunt reges Angliae, qui pro tempore fuerunt, se dominos tantum nuncupari consueverunt, et cuius regium titulum quondam Henricus octavus, postquam ab unitate Ecclesiae catholicae et obedientia Romani Pontificis secessit, praetextu cuiusdam legis per parlamentum eiusdem insulae, ut praetenditur, latae, primo, et deinde eius natus Eduardus, sextus eorum nominum, qui, dum viverent, pro regibus Angliae se gesserunt, de facto usurparunt, in regnum, ad instar aliarum insularum regiis titulo, dignitate et honore fulgentium, sine praeiudicio iurium

Proculum.

Hibernia regio titulo ornata.

¹ Ex Regest. in Archiv. Vatic.